Van en voor het Jonge Volkje

DE KLOKHEN

DOOR

H. MUYLDERMANS

BRUSSEL

Weduwe J.B.WILLEMS-VAN DEN BORRE, Drukker-Uitgever
Anderlechtschen steenweg, 157.

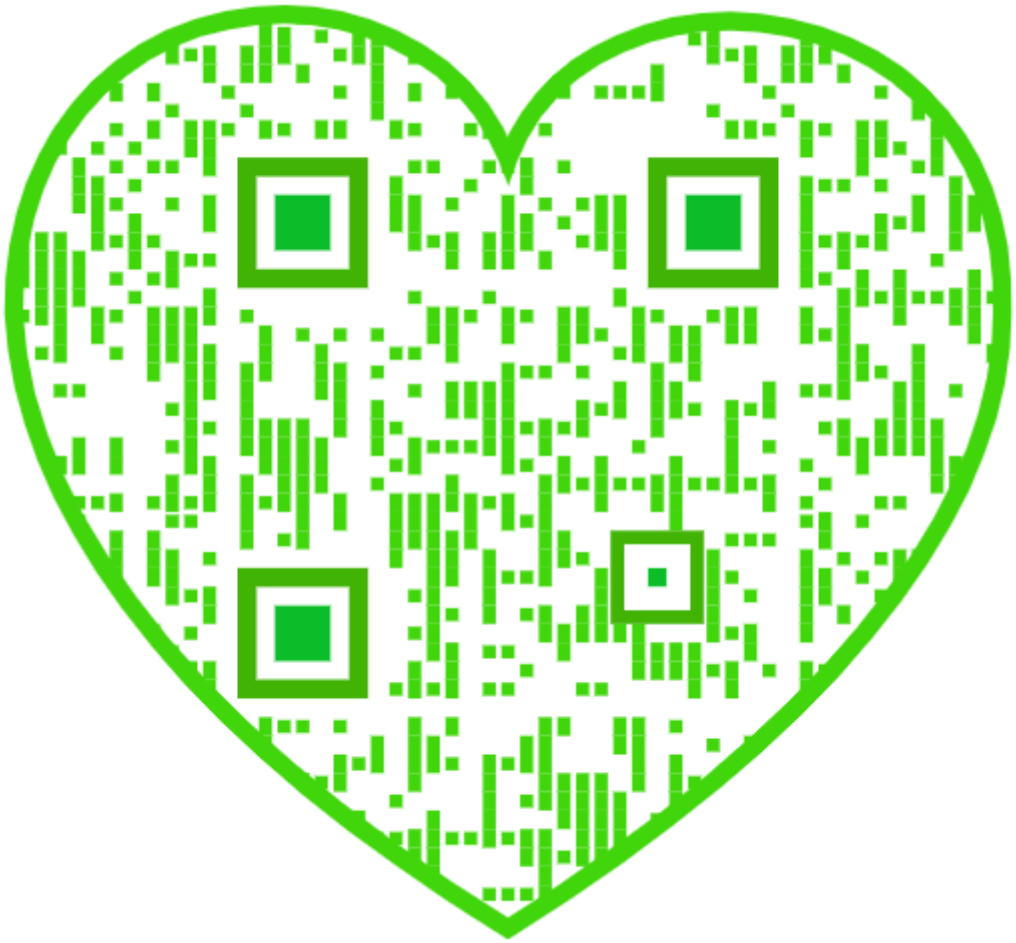

VAN EN VOOR HET JONGE VOLKJE

DE KLOKHEN

DOOR

H. MUYLDERMANS

BRUSSEL

—

Drukkerij Wed. J. B. WILLEMS-VANDEN BORRE
Anderlechtschen steenweg, 157.

DE KLOKHEN

DE KLOKHEN

I

DAARGINDER, aan dien grooten steenweg naar de stad B., staat een huizeken met rooden, wel gevoegden voorgevel. Wat ziet het er lief en vriendelijk uit! Die bloedroode pannen, die frischgroene vensterblinden en die blanke gordijntjes schijnen den voorbijgangers toe te roepen : « Zie toch eens, hoe net wij zijn! » En niemand gaat dan ook langs daar zonder eenen blik van welgevallen op het zindelijke huizeken te werpen. Achter en bezijden het gebouw is er een groote tuin aangelegd. Er zijn fruitboomen in geplant, maar ze zijn nog te klein, om vele vruchten te dragen. Doch in den Zomer vindt men er allerhande groenten, en bloeien er tal van rozen en andere lieve bloemekens. Wat moeten de bewoners van dat huizeken gelukkig zijn! En dat zijn zij ook. De Vader, Frans Dyckmans, is een knap werkman, die het reeds ver gebracht heeft. Hij is meestergast in eene groote meubelmakerij te B. en heeft, dank zij zijn vlijtig werken en zorgen, reeds een eigen huizeken kunnen bouwen. Hij is met eene brave, zorgzame vrouw gehuwd. Zij hebben vier kinderen. Jan is nu tien jaar oud, Leentje acht en half, Pieter zeven en het jongste, de kleine Willy, omtrent vier jaar. De kinderen zien

Vader en Moeder zeer gaarne en de ouders hebben hunne kleinen uiterharte lief. Ja, dat huisgezin is waarlijk zeer gelukkig. Kom, wij zullen er nadere kennis mede maken.

Het was Maart en Paaschverlof. Het zonneken speelde piepertje achter de wilgestruiken, in het Westen. De kleine, blonde Willy was alleen in den tuin. Hij keek dien grooten, wonderen bol eene wijl droomend aan.

« Dag, zonneken, tot morgen ! » riep hij eindelijk, en hij wierp het met de rechterhand kusjes toe, terwijl hij met de linker zijne spade achter den rug wegborg.

Het zonneken kwam nog eens tusschen twee struiken door kijken en scheen ook te zeggen :

« Tot morgen, Willyken, tot morgen ! »

Eenigen tijd daarna was ze door de Westerpoort en haar gouden beddeken in. Straks zou de nacht de gordijntjes wel dichttrekken.

Het jongsken stak de spade in den grond, strengelde de vingertjes in den nek samen en begon te peinzen. De gevouwen armen vormden alras aan weerszijden van zijn blozend gelaat een soort van schutsel tegen alle verstrooiing, zoodat het knaapje naar hartelust droomen kon. De kleine bank, wat verder in het zomerhuisje, nam van lieverlede onduidelijker vormen aan en veranderde dan in eene groote, vurige klokhen. Willy had er zoo eene gezien, toen hij ginder achter den heuvel

eenige dagen op de hoeve van oom Pieter had geravot. Eens weer bij Moeder, kon het mondje niet zwijgen, waar het hartje van vol was. Eene klokhen, die met hare vlugge kiekskens overal rondkuierde, die kruimels, graantjes en pieren voor hen zocht, die krabde en scharrelde in het stof, eene klokhen, die de vleugels als schilden open zette, wanneer de booze kat hare jongen wat te na kwam, zoo'n ijverige klokhen stond Willy dag en nacht vóór de oogen.

En het jongsken was op Vaders knieën geklauterd, had vader gefleemd, hem teeder omhelsd en stil, heel stil hem in het oor gefluisterd :

« Willy ziet zijn beste vadertje zóó gaarne. Vadertje is de vriend van Willy. Toe, vadertje lief, breng voor mij eene klokhen met kleine, kleine kiekskens mede. »

En de goede man had hem ook omhelsd en lachend beloofd :

« Ge zult ze hebben, ventje, als ge wijs, heel wijs zijt. »

En dat was Willy geweest. De volgende dagen durfde hij zich nauwelijks roeren, wat nu eigenlijk niet noodig was. Men kan wel spelen en springen en toch heel wijs zijn, niet waar ?

Nu, Willy meende toch, dat hij moest stil, heel stil wezen. Op de teentjes sloop hij buiten, op de teentjes weder binnen, heel voorzichtig, als voorheen zijne moeder, toen hij nog heel klein was en in een wiegsken te sluimeren lag.

En vader had beloofd heden eene klokhen mede te brengen, met vijftien schoone broedeiers van het beste ras ; Kempische, alledaglegsters, had hij gezegd. En daarvan droomde Willy.

Vader was 's middags naar oom Pieter gegaan, en nu moest hij zeker op den terugweg zijn. Zou hij niet te huis komen, als Willy reeds warm in het malsche beddeken lag? Dat zou jammer wezen, ja, heel jammer !

En Willy's vingeren losten elkander. Het jongsken wreef zenuwachtig het vestje over het lijf, alsof die gedachte hem fel ongedurig maakte.

Rettetetê... ! Rommedomdom... ! Met veel geblaas en gebof stormden Jan en Pieter den hof in. Jan was een slanke krullebol, goed van harte, maar wat plaagziek. Pieter zag er eenen kloeken rakker uit, vol vuur en leven, een echt haantje vooruit !

Rettetetê... ! Rommedomdom... ! Jans linker hand diende als trompet; met de rechter zwaaide hij eenen houten sabel van eigen maaksel. Pieter huppelde met koddige sprongen den hof door en bofte intusschen op eene trom, die gisteren nog nieuw was, maar nu reeds tot de oudheden kon behooren ; de kast was ingedeukt en de beide vellen stukgeslagen.

« Ha, dag Willytje ! » riep Jan met helheren lach. « Wat droomt ge, manneken? Van de klokhen, zeker? »

Hij bracht den sabel in gezelschap van de spade en greep Willy ondeugend bij de ooren.

« Ei, Willy is stout geweest, ik zie het ! » zoo plaagde hij. « Nu brengt vader zeker geene klokhen mede ! Niets voor stouten Willy, niets ! »

En hij begon sarrend vóór het jongsken te dansen. Willy keek bedrukt ten gronde, bracht den vinger als verlegen aan het mondje en preutelde :

« Willy is niet stout geweest, maar Jan is stout. » En harder tot Pieter :

« Niet waar, Pieter, Jan is stout ? »

Rommedomdom, domdom, domdom !... De rakker hoorde niet, maar sprong en bofte met toenemenden iever.

« Neen, Willy is stout ! » zoo plaagde Jan voort. « Foei, Willy ! Geene klokhen voor Willy ! »

Traantjes perelden het ventje in de oogen. Hij keek Jan zoo weemoedig aan, dat er als een steek door 's jongens hart ging. Zoo had hij het niet gemeend. Hij vatte het knaapje liefderijk in de armen en suste nu :

« Ge moet niet weenen, beste Willytje. Jan meent dat immers niet. Hij zal het niet meer zeggen. Willy is heel wijs geweest, en vader zal zeker eene schoone, heel schoone klokhen mede brengen. Kom, een dikke kus voor Jan ! »

En het gauw bedroefde, maar ook gauw getroost kind sloeg de mollige armpjes om broeders hals, schonk hem eenen zoen en sprak :

« Nu ziet Willy Jan gaarne. Paard rijden, Jan ? »

De jongen vroeg niet beter. In een ommezien had hij Willy op den rug getorst en sprong nu met hem den hof rond, al zoo gek, zoo wild als de levenslustige Pieter.

« Ju, ju, paardje ! Ju ! »

Rettetetê !... Rommedomdom !...

En of Willy pret had ! Alle leed was vergeten !

Juist sprong Leentje, hun zusterken, blijde den hof in. Het was een frisch, blond meisje, met een wipneusje, een klein mondje en zoete, blauwe oogen.

« Vader is daar, vader is daar ! » riep zij in vervoering uit. Zij hield hare pop bij de beenen en zwaaide ze zoo in de hoogte. Dat was onvoorzichtig. Maar ook, als men zoo blij is !...

Het paard kwam toegesprongen en wierp het ruitertje zachtjes af.

« En heeft hij eene klokhen bij ? »

« Ik weet het niet, maar hij draagt toch iets aan de hand, eenen korf, geloof ik. Komt zelven zien, komt ! »

« De klokhen is daar, de klokhen is daar ! » juichte Willy, en hij klapte van blijdschap in de handjes.

Leentje plaatste de pop bij spade en sabel, met den rug er tegen aan. Ze wilde zich snel verwijderen, maar toen ze, aan de deur gekomen, zich nog eens naar de pop keerde, lag deze om.

« Foei, stout meisje ! » berispte Leentje en ze dreigde met den vinger. « Dat is koppig, omdat ze wat alleen moet blijven ! Zijt ge niet beschaamd ? Braaf zijn, hoor, of seffens naar het beddeken ! »

En weer zette zij de pop tegen spade en sabel recht. De bedreiging scheen geholpen te hebben : de pop viel niet meer om. Eene laatste vermaning met den vinger en... weg was Leentje ! Onderwege haalde ze Willy in. Jan was al een heel eind voorop. Het meisje sloeg met veel zorg het stof uit de kleederen van haar broertje en nam hem vriendelijk bij de hand. Het was een echt moedertje, dat Leentje !

« Kom Willy, gauw nu vader tegen ! »

« Vader tegen en de klokhen ook tegen » zei Willy. En Pieter ? Met al zijn rumoer wist hij zeker niet wel wat er aan de hand was. Toen hij zich alleen zag, staakte hij zijn gebof en staarde eene wijl als verstomd vóór zich uit. Plots scheen hij tot bezinning te komen. Hij sloeg met beide stokken te gelijk nog eens op de trom. Dan ontdeed hij zich van deze en wierp ze tegen het andere speelgoed, zoodat alles dooreengeslingerd werd. De arme pop lag nu onder de spade met het frissche gezichtje ter aarde. Wat zal Leentje zeggen, als ze dat ziet ?

« Is de klokhen daar ! ? Is de klokhen daar ! ? » riep Pieter ; en daar niemand hem hoorde, en dan ook niemand antwoordde, rende hij de straat op, de anderen achterna.

II.

En, ja, vader was daar! Hij daalde blijgemoed, met lichten tred den heuvel af, vóór zijne woning gelegen. Die heuvel begon van aan den steenweg en klom zachtjes, omtrent een half uur ver. Van boven op den top kon men het huizeken duidelijk zien. En vader had het in het zicht. Hij kon er haast geen oog afslaan, hoe verlokkend het frissche lentegroen en de heerlijke zonsondergang ook waren. Daar immers wachtten zijne geliefde kinderen ongeduldig op zijne komst. Zeker zouden zij hem te gemoet snellen, zoohaast zij hem bemerkten. Wat zouden ze jubelen en springen! En van dit blijde tooneeltje wilde hij niets verliezen. Het doet eenen braven vader zoo goed zijne kinderen gelukkig te zien.

De man droeg in de eene hand de mand met de klokhen en in de andere heel voorzichtig, wel in eene doos gepakt, de vijftien broedeiers : schokken en schudden is wat slecht voor het welgelukken van de uitbroeding, had oom Pieter vermanend gezeid. Van tijd tot tijd bracht vader het mandje vóór de oogen, tuurde eens door de gaatjes en sprak dan tevreden tot zich zelven :

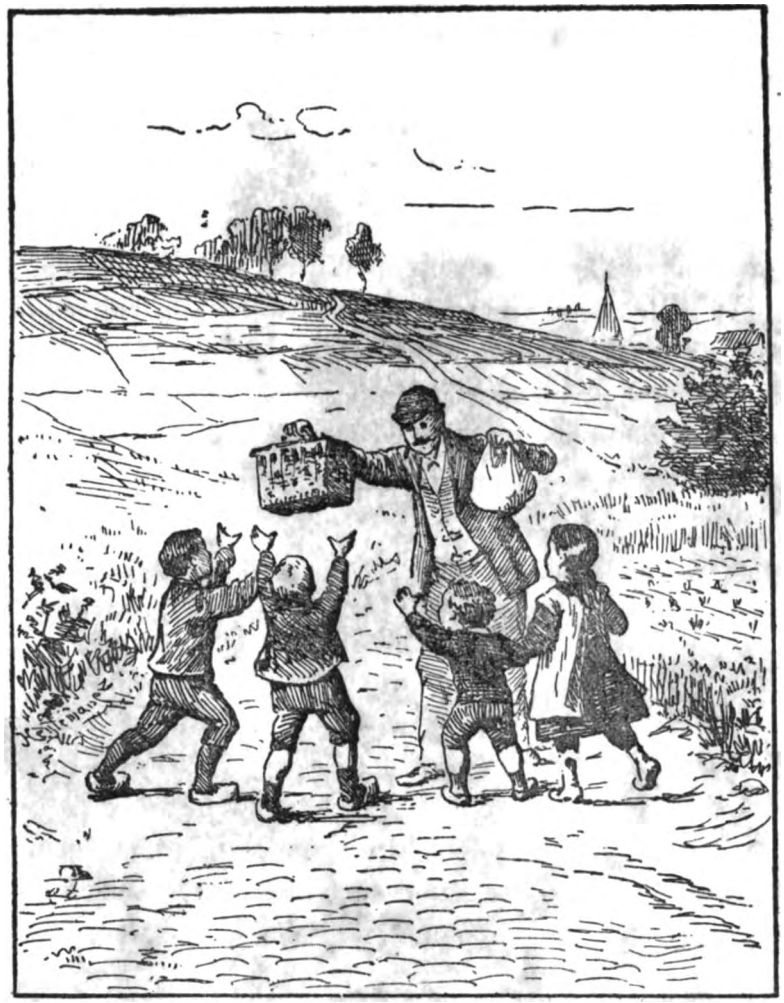

De man had werk, om ze van zich te houden.

« Wat zullen ze blijde zijn ! Dat zal een leven wezen ! »

En fluks stapte hij weer verder het heuvelpad af. Eensklaps bleef hij staan.

« Ei, zie, daar zijn de bengels ! » lachte hij. « Hoe ongeduldig dat jonge volkje is ! »

Inderdaad, daar waren ze. Jan, die, zooals we weten, een eind voorop was, had, op Willy's bedrukt geroep, zijnen fellen loop gestaakt. Hij had weer zijn ruitertje op den rug genomen, en vooruit nu in vollen draf ! Pieter had al zijne loopkrachten ingespannen, om hen in te halen. Hij had de blokken in de handen genomen en onderwege reeds zijnen halsdoek verloren.

« Wacht wat, Jan, Leentje, wacht wat ! » riep hij. Maar de anderen en hoorden niet. Pieter blaasde als eene locomotief. Toch kwam hij omtrent met broers en zuster aan.

« Dag, vader ! Dag, vadertje lief ! »

« Dag, beste kinderen !...Voorzichtig ! Voorzichtig !... De blokken aan, Pieter ! Ge maakt uwe kousen vuil ! »

In een ommezien dartelden ze rondom de klokhen, zoodat geene kuikens het beter zouden kunnen.

« Hebt ge er eene, vader ? »

« En is ze daarin, vadertje lief ? »

« En eitjes ook, vader ? »

« Zien, zien, vadertje !... Willy wil de klokhen zien ! Vader zal open doen, niet waar, vader ? »

De man had werk, om ze van zich te houden. Hij hield de eiers, tegen alle ongevallen, voorzichtig omhoog en zei :

« Door de gaatjes moogt ge eens kijken, kinderen. Maar dan voort, want het wordt donker. »

En ze keken door de gaatjes, en ze waren zóó tevreden, zóó gelukkig !

« Ja, ja, ze is er in ! Ik zie ze ! Ik zie ze ! jubelde Leentje fier, alsof ze iets meer dan hare broeders bemerkt hadde.

« Het is eene vosse ! » zei Jan.

« Bij lange niet, eene grijze ! » verbeterde Pieter.

« Kiekske, kiekske, kiekske ! » riep Willy, en hij wou met de vingertjes klappen, maar dit ging hoegenaamd niet. Zij waren ook nog zóó zwak, zóó ongeoefend !

Nu hunne nieuwsgierigheid eenigszins voldaan was, moesten zij moeder de goede tijding melden en hunne vreugde bij haar lucht geven. Ze holden nog blijder weg, dan ze gekomen waren.

Leentje vond den halsdoek van Pieter en raapte hem op.

« Pieter, Pieter ! » riep ze. Maar de bengel hoorde niet.

« Pieter ! Stoute jongen ! Kom hier ; gij hebt uwen halsdoek verloren ! »

En zij liep hem na met het kleedingstuk in de hoogte.

De jongen keerde zich ditmaal om. Verwonderd keek hij naar den doek en tastte dan aan den hals.

« Ja, Leentje, 't is de mijne ! » zei hij. « Geef hier en dank u ! »

« Beter oppassen, hoor, jongen ! Dat kost allemaal veel geld ! »

Pieter antwoordde niet. Hij sloeg met een wild gebaar de das om den hals en trok haar zoo vast toe, dat hij er van hoesten moest. Doch daarin had hij gauw verholpen. Hij maakte eenen fellen zijsprong, hinnikte als een paard en draafde verder, zonder nog eenmaal om te zien.

Moeder had reeds de lamp aangestoken. De heldere vlam pinkte vriendelijk door de ruiten en zei hoe gezellig het daarbinnen was.

Een bof op de deur en korts daarop een geschater en getater, dat moeder lachend de ooren stopte.

« Moeder, moê !... Ze is daar !... De klokhen !... »

« Eene grijze ! »

« Neen, eene vosse ! »

« Ik wed, eene grijze ! »

« En ik eene vosse ! »

« En eikens, moeder ! Vijftien ! »

« Willy zal de klokhen kruimels geven ! »

« Klok, klok ! deed ze, moeder ! »

« Ze is voor Willy, niet waar, moê ! »

« Ze is voor ons allemaal, niet waar, moêken lief ! »

« Stilte, kinderen, bedaart toch ! » kon moeder eindelijk verstaanbaar inbrengen. « Ziet, daar is vader ! Dag, vader; is de reis medegevallen ? »

« Goên avond, moeder ! » zei hij welgezind. « Alles is opperbest geweest, en ginder is iedereen gezond als een vischken in het water ! »

Hij zette den korf en de doos met eiers voorzichtig op tafel. Allen stonden er in een ommezien rondom.

« Toe, vadertje, laat ze ons nu eens heelemaal zien ! »

« Usst, kinderen; ge zult het beest nog bang maken met uw lawaai. »

Diepe stilte volgde voor een paar oogenblikken, en dan, opeens, het zilveren stemmeken van Willy :

« Zien, vader, zien ! »

En allen in koor, alsof ze op dit teeken gewacht hadden :

« Toe, vader ! »

« Nu dan, kwellertjes, » lachte hij, « ik zal het deksel een beetje oplichten, maar dan moet ze weg. Het beest heeft kalmte en rust noodig. »

« Ja, ja, vadertje lief ! »

En hij lichtte het deksel een weinig op.

Al die lieve hoofdjes bukten zich over den korf, alsof ze er met een koordeken te gelijk naartoe getrokken werden.

« Klok, klok, klok ! »

« Och, ziet eens ! »

« Wat eene schoone, ziet eens ! »

« Welnu ! » riep Jan fier tot Pieter « 't is eene vosse ! Ik had gelijk; t'is eene vosse ! »

Pieter scheen hem niet te hooren. Hij staarde immer naar de klokhen, blies de wangen dik op, en sloeg ze dan met de vuisten plat.

« Poef ! » klonk het.

« He, klokhennetje, kunt ge dat ? » vroeg hij.

« Kiekske, kiekske, kiekske ! » lokte Willy nogmaals.

Vader deed den korf weer dicht.

« Nu avondmalen, kinders, en dan naar bed. » zei hij « Morgen, zult ge de klokhen beter zien. We zullen ze dan op de eiers laten gaan. »

« En dan heeft Willy morgen avond kleine, kleine kiekskens, niet waar, vader ? » vroeg het jongsken met kinderlijken eenvoud.

Allen schoten bij dit gezegde in eenen schaterlach. Slechts Pieter scheen de woorden van Willy zoo gek niet te vinden en al zoo verwonderd als zijn broertje, staarde hij de lachers aan.

« Willy moet nog dikwijls naar het beddeken gaan eer er kiekskens komen ; » sprak moeder « maar dan zal het een leven zijn, Willyken ! »

« Morgen nog slapen, en dan nog slapen, en dan nog slapen, en dan zijn er, niet waar, moêken ! »

Pieter zag op vaders wezen, dat het niet genoeg was.

« En dan nog, en dan nog, en dan nog, en dan nog ! » riep hij, en «Poef!» deed hij weer met de wangen, waarna hij te vergeefs beproefde eenen voet in den nek te brengen.

De zoete melkpap dampte op de tafel. Dat was het gewone avondeten der kinderen. Voedzaam en licht. Daarna sliepen ze zoo lekker.

Of de pap smaakte. De lepels gingen gedurig af en naar de gretige mondjes. Wat was het een gekletter op de borden ! Die muziek klonk vader en moeder zoo aangenaam in de ooren. Zong ze niet dat hunne lieve kleinen zoo wel te pas waren ? En maakt dit het geluk der ouders niet uit ?

Na een dankbaar avondgebed werden zij ontkleed. Willy leek in zijn kort, blank hemdeken, met zijn zoet, lachend wezen, wel op een engelken uit den Hemel. Maar opeens werd hij ernstig. Hij scheen iets te overleggen. Hetgeen hij had nagepeinsd, meende hij zeker onmogelijk te wezen, want hij zei :

« De klokhen mag bij Willy in het schoone beddeken niet slapen, niet waar moê ? »

En weer lachten ze allen.

« Neen, Willy » zei moeder « de klokhen slaapt in het hok, dat vader voor haar bereid heeft. »

En ze drukte het ventje eenen kus op de beide blozende wangen. Teeder sloeg hij haar de armpjes om den hals en :

« Slaap wel, beste moêken ! » klonk het.

Dan liep hij met open armpjes naar vader, die hem vol liefde opving en zoo kregen allen de beurt.

« Slaap wel, vader, slaap wel, moeder ! » klonk het welgemeend uit vier mondjes.

« Beste rust, kinderen. »

Willy sloop nog eens tot bij den korf.

« Slaapwel, klokhen » zei hij ernstig.

« Klok, klok », deed ze, alsof zij hem begreep en hij glimlachte tevreden.

« De klokhen zegt ook slaap wel » zei hij, en aan Leentjes hand trippelde hij de trap op naar hun kamerken. Moeder ging mede, om hen allen goed in te dekken.

Vader en moeder namen dan ook het avondmaal en bleven nog wat praten, terwijl het noodige huiswerk verricht werd.

Omtrent negen uur werd het licht uitgedraaid, en alles werd stil en rustig in het huizeken. Maar dien nacht was er slechts eene, die niet van de klokhen en van lieve, vlugge kiekskens droomde, en dat was de klokhen zelve.

III

Willy sliep met Leentje in het zelfde beddeken, een klein, lief beddeken, waar hij toch zoo zacht in lag en zóó warm, zóó warm, bijzonder als Leentje hem teeder in de armpjes koesterde.

Dat beddeken stond op een bovenkamerken, en dat was nu eens een aardig, gezellig kamerken! Het venster, met mooie gordijntjes behangen, gaf uit op den tuin; op de schouw stond een Kristusbeeld met langs weerszijden een biddend engelken; op eene schilderij aan den wand was eene jonge moeder over heur slapend kindje gebogen; op eene andere schilderij speelde die moeder met heuren harteschat; de muren zelven waren met rozig papier behangen, waarop wel honderd klokhennen en wel duizend kiekentjes afgebeeld waren. Had vader dat papier gekozen, omdat Willy altijd van hennetjes sprak? Hoe het zij, het vermaakte het knaapte zeer. Hij was altijd met de eerste zonnestraaltjes wakker, en, als Leentje nog rustig te sluimeren lag, had Willy zeker al tegen iedere klokhen gesproken en op menig kieksken stillekens geroepen, maar antwoord kreeg hij nooit, dat kunt ge wel denken! Nu, zoo 'n beleefdheid verwachtte Willy ook niet.

Daags na vaders weerkomst was Willy vóór de eerste zonnestraaltjes wakker. En nu dacht hij niet aan de kiekentjes op den muur en sprak er dan ook niet tegen. Hij peinsde op de klokhen, beneden in den korf. Zou ze nu ook al wakker wezen ? Ja, ja, dat moest wel zijn, want Willy meende soms, dat hij haar « klok, klok » hoorde roepen, en dan luisterde hij aandachtiger. Doch hij hoorde telkens niets dan het zwaar getik van het oude uurwerk in de huiskamer. Ware moeder nu maar op, wat zou hij ras beneden wezen ! Vader en moeder sliepen heden veel te lang, dacht Willy.

O, dat zal een leven zijn, als de klokhen met al die vlugge jongskens over het grasplein zal kuieren ! Maar, groote vraag, zou dat grasplein wel wijd genoeg wezen? Vader had immers gezegd,dat hij een groot deel van den tuin ging afsluiten ! En wat zou er dan voor hem en de dartele broers overblijven ? Zie, dat denkbeeld liet hem geene rust, en hij was het beddeken uit en stond vóór het venster, eer hij het zelf wist. Juist toen hij het blanke gordijntje ophief, lachte het eerste zonnestraalken in de kamer en scheen hem goedenmorgen te wenschen, zooals het laatste zonnestraalken hem goedenavond zei. En Willy pinkte eens vriendelijk, likte dan met het rozige tongsken over de koude ruit en drukte neus en lippen er tegen plat, zoo plat als die van eenen neger. Dit spelletje scheen hem heerlijk te vermaken, tot hij zich eindelijk weer herinnerde,waarvoor hij naar het venster geslopen was. Zijn blik mat het grasplein

beneden, en, ja, het zou wel groot genoeg wezen ! Voldaan trommelde hij op het vensterglas en poogde als een merel te fluiten.

« Holla ! Willy, wat doet gij daar aan het venster, ventje ? » vroeg opeens een kijvend stemmeken. Het beddeken kraakte en Leentjes half lachend, half ernstig wezen verscheen boven de sponde, en daarna een vingerken, berispend opgeheven.

« Willy zal ziek worden, » keef het meisje nog « en dan heeft Leentje veel verdriet ! »

Dat lief gezichtje keek opeens zoo droef, dat het Willy waarlijk door het hart ging. Hij wipte weer het beddeken in, streek met beide handjes over Leentjes wangen en schoof dan dicht tegen het zusterken aan, als een kieksken tegen zijne moeder.

« Stoute Willy, wat koude voetjes gij nu hebt ! » keef het meisje weer, maar drukte hem tevens eenen malschen zoen op het voorhoofd en trok hem nog dichter in haar schootje.

Het jongsken genoot eene wijl de weldoende warmte en vroeg dan :

« Zal Willy nu nog ziek worden ? »

« Hoor, ventje, dat weet Leentje niet, maar als ge het nog doet, zult ge het zeker worden ! »

« En de klokhen dan ? Die zit al heel den nacht in de koude. »

« Ja, maar de klokhen heeft een warm kleedje van pluimen aan. »

Dat gaf het jongsken nieuwe stof tot peinzen en vragen.

« Waarom heeft de klokhen pluimpjes, en Willy niet, en gij ook niet, Leentje ? »

« Och, pratertje ! Zwijg nu maar wat ! Het is nog vroeg, hoor. Ik heb nog vaak ; zie maar ! »

En Leentje geeuwde geweldig, kneep de oogjes dicht en bleef dan stillekens liggen.

« En waarom heeft Leentje nog vaak ? »

Daar hij geen antwoord kreeg, vroeg hij niet verder, maar staarde eene wijl naar de kiekskens op den muur. De koesterende warmte, na de koude in het kamerken, scheen hem te bedwelmen, want zachtjes vielen zijne oogjes dicht en weldra sliepen beide kinderen in zalige rust....

« Foei, wat lui Leentje en wat luie Willy ! Lange slapers, foei ! »

Deze verwijtende uitroep kwam van Pieter, die met ruw geweld de kamerdeur had opengeworpen, zoodat ze bonzend tegen den muur te recht kwam. De jongen was met vliegende vaan binnengestoven en in een ommezien op het bed. Hij begon er op te dansen, dat het kraakte, en dat de kinderen op en neder wipten.

Leentje wreef aan de oogjes, keek hem slaperig aan en zei niets dan :

« Och, Pieter toch. »

En Willy :

« Pieter is stout, niet waar Leentje ! »

Daar gaf de rakker geen acht op. Hij was weer het bed af, rende met groote schreden de kamer rond, ging met hoofd en handen tegen het bed aanleunen en maakte aldus een paar dartele sprongen.

Dan werd hij opeens stil en zoet. Hij nam Willy's handje in de zijne en zegde vriendelijk :

« Willytje, vader gaat de klokhen op de eitjes zetten. Kom, Willytje, kom ! »

En dan, weer wild geworden, liep hij naar de deur en de trap af. Willy gleed het bed uit en volgde zijnen broeder, zoo vlug als zijne beentjes het toelieten.

« Dag, vader, dag, moeder ! » klonk zijn vriendelijk stemmeken al, toen hij nog halverwege was.

« Dag, Willytje ! » zei vader.

« Kom, ventje, ik zal u wasschen, » sprak moeder.

Hij stak de armpjes uit en wipte op haren schoot.

« Waar is de klokhen, moêken ? » vroeg hij en staarde onderzoekend de keuken rond.

« Achter, ventje, vader gaat ze seffens zetten. »

Zij had Willy alras gewasschen en gekleed, zooals eene flinke moeder dat kan. Leentje was intusschen ook beneden gekomen.

Een aangename koffiegeur vervulde de huiskamer, en de boterhammen stonden te wachten, te midden van eenen kring gebloemde tassen.

Het gezin liet het zich goed smaken, en, toen het maal afgeloopen was, stond vader recht, en al de kinderen met hem. Ze wisten wat het beduidde. Allen volgden hem in den tuin.

Het was waarlijk een fraai hok, dat vader voor de toekomende hennen had opgetimmerd. Tegen het huis aan was eene steenen slaapplaats, binnen en buiten wel gekalkt en van latten voorzien, om op te rusten ; ronde stokken was niet goed, zei vader, want dat vermoeit de beesten. De vloer was met zavel bestrooid, daar dit het kuischen vergemakkelijkt. Door een vierkantig gat in den muur zouden de hennen langs een mooi leertje op- en afgaan. Tegen het steenen hok was een afdak aangebracht, waaronder de beestjes bij slecht weder zouden kunnen schuilen. Al het houtwerk buiten was frischgroen geschilderd. De hennen zouden een tamelijk groot plein krijgen. Het bestond uit een gedeelte zandgrond, om in te plodderen en uit een grasplein, waarop ze zouden kunnen kuieren en groen pikken naar hartelust.

Vader opende het deurken van het steenen hok. De klokhen had daar den nacht doorgebracht.

« Klok, klok ! » riep ze en scharrelde in het zand op den vloer.

Vader knikte tevreden en sloot het hok weder dicht. Dan haalde hij eenen houten bak, met van binnen afgeronde hoeken, voorzag hem van een warm nest en legde er voorzichtig de broedeiers in.

De kinderen zagen dat alles zwijgend gebeuren. Aller oogjes schitterden en Leentje hield de handjes op het hart, als om het felle kloppen te bedwingen. Pieter kneep de lippen dicht. Hoe zou hij anders kunnen zwijgen hebben ?

Toen de bak in het hok was geplaatst, stak Willy de handjes smeekend naar vader op. Deze wist wat het beduidde. Hij tilde het knaapje op den arm en liet hem naar binnen blikken. De klokhen was het nest genaderd en was het van vreugde of van verwondering :

« Ka, ka, kakadek, kakadek ! » schreide ze.

Ze bekeek dan eene wijl de eiers, roerde er enkele met den bek, staarde eens links, eens rechts, klom op den rand van den bak en voegde zich dan voorzichtig op het nest.

« In orde » zei vader, zij zal wel goed broeden, anders zou ze er niet in onze tegenwoordigheid op gaan. »

Hij sloot het deurken en opende het vierkantig gat in den muur.

Er moest langsdaar nog genoeg klaarte doorkomen, om in het hok te schemeren, juist wat eene klokhen verlangt.

Willy kon zich niet langer bedwingen. Hij klapte vol vreugde in de handjes en sloeg dan de armpjes om vaders hals.

« Nu ziet Willy zijn lief vadertje gaarne ! » streelde hij.

« En wanneer hebben wij nu kiekskens, vader ? »

« Over drie weken, ventje. »

« Is dat lang, vadertje ? »

« Dat is niet lang, als ge tegen het wachten kunt ! » lachte Jan.

« Komt, laat de klokhen nu stil zitten en gaat spelen. » zei vader, die zich gereed ging maken, om naar zijn werk te gaan.

Pieter had zich te lang moeten bedwingen. Hij tuimelde eenige malen over de graszode, sprong als een dreigende bok en snelde dan de anderen achterna naar het dorpsplein. De kameraadjes moesten het groote nieuws weten.

IV.

Het dorpsplein was de lievelingsplaats der speelsche jeugd. En hoe kon het anders? Hare uitgestrektheid liet toe naar hartelust te loopen en te springen; hare breedgekruinde kastanjeboomen boden schaduw tegen de heete zonnestralen en bescherming tegen den regen; eene oude, steenen pomp leschte de dorstige keeltjes met frissche teugen, en tampte het klokje voor de mis of tingelde de schoolbel, dan was iedereen seffens op zijn post, want kerk en school stonden op het plein tegenover elkander en schenen beide op de kinderen te waken.

Vroolijk lachte het zonneken over de dorpsplaats ; de musschen tjilpten en kwetterden in de kastanjeboomen; de knoppen begonnen reeds te ontluiken; het eerste groen had het donkerbruine deurken opengeduwd en scheen te reikhalzen naar nog meerder lucht en zonne. En onder de boomen was het een leven, een roepen en een lachen, een huppelen en een springen ! Bijzonder aan de pomp wemelde de jeugd als mieren door elkaar. Eenige jongens klommen beurtelings op den hoogen, steenen bak, die de pomp gansch omringde en sprongen er dan af in de richting van het kerkje ; andere zagen dit spelletje na en wuifden de springers toe of keurden hen af met

heftige gebaren. Aan de andere zijde van den bak, langs den kant van den tuit, zaten een paar meisjes dicht bijeen op een banksken ; het waren Trientje van den smid en klein Mieken van den bakker. Zij waren ernstig aan den arbeid : Trientje leerde Mieken breiën, met veel vriendschap en geduld. De priemen gleden langzaam over de vingerkens.

« Let op, Mieken. »

« Ja, Trientje » zei Mieken. Aandachtig keek ze naar Trientjes werk. Ze duwde de handjes in het schootje, en daar deed zij stillekens na wat het vriendinnetje verrichtte.

« Inpiepen..., den draad overdoen..., uitpiepen... en afdoen. Het zal toch wel gaan, nietwaar ? »

« Ik geloof het toch ! Inpiepen..., den draad over doen... en afdoen. »

« Och neen, Mieken ! Ge vergeet uit te piepen ! Kom ik zal het nog eens wijzen. »

En ze wees het nog eens en dan nog eens, en toen ging het ! Wat waren ze gelukkig ! Hunne moeite was bekroond.

« Bravo, Mieken ! Het is goed, Mieken ! » riep Trientje, terwijl ze blijde rechtsprong en tevreden het kind aan het werk zag.

Het ging nog heel langzaam, natuurlijk, maar toch het ging, en dat was het voornaamste. Mieken keek met stralende oogjes onafgebroken naar draad en priemen en aanhoudend klok haar stemmeken :

« Inpiepen..., den draad over doen..., uitpiepen en afdoen. »

« Doe nu maar stillekens voort, Mieken », zei Trientje eindelijk. « Ik ga mede in de koord dansen. Seffens kom ik nog eens zien ! »

Een viertal meisjes waren tusschen de pomp en de school met dit spelletje bezig. Ze bloosden reeds als rozen van het huppelen, en gedurig streken zij met eene bevallige beweging de lastige haarvlechten weg.

« Mag ik meêdansen, meisjes ? » vroeg Trientje.

« Jawel » riep Net van den metser, « maar dan moet gij de koord draaien ». Net was een onredzaam meisje, dat niet veel van huppelen verstond en dan ook seffens missprong. Gedurig hield ze de koord. Dit was weer het geval.

« Kom maar hier », zei Trientje, terwijl zij het touw vatte.

En ze dansten, dat het een lust was om zien. Maar Net was er spoedig weer aan. Ze sprong zoo lomp op de koord, dat deze aan de hand van eene der draaisters ontsnapte.

« Weeral aan mij ! » gromde Net slechtgezind, terwijl zij met ruwen greep het touw vatte.

Intusschen klonk het eentonig, met gelijke tusschenpoozen aan de pomp :

« Inpiepen ..., den draad over doen ..., uitpiepen ... en afdoen. »

Bij de jongens ging het er nog luidruchtiger toe.

« Mannen, ziet eens ! »

« Hopsa !... Dat is ver gesprongen, hé ! » riep Karel van den metser.

« Och, het is wat ! Ik spring veel verder ! » pochte dikke Kobus, een lamzak uit een winkeltje op het dorpsplein.

« Dat zou ik willen zien ! »

« Hoor die Kobe eens bluffen ! »

« Ja, zeker ! » beet hij hun toe « Wel een voet verder ! »

« Waarom niet tot aan de kerk ! » spotte er een.

« Welnu, ge zult het zien ! »

En ze stelden zich in eene dubbele rij, om het kunststuk te beschouwen.

Kobe trok naar de pomp, als een koordendanser naar zijn tuig. Maar het klauteren op den bak ging niet al te wel.

« Toe Kobe, schep moed, ge zijt er bijna ! »

« Pas op, Kobe, de steen waggelt ! Straks valt de pomp in puin ! »

« Laat ze maar zeggen, Kobe ! Ze zullen seffens niet weinig staan kijken ! »

De jongen scharrelde met de handen, steunde op ellebogen en knieën en had eindelijk vasten voet op den bak. Het zweet brak hem uit, en hij was rood als een pioen. Triomfantelijk keek hij in het ronde en tuurde naar de plek tot waar hij springen wou.

Maar spingen deed hij niet.

« Welnu, Kobe ? »

« Wat bluffer ! Hij durft niet ! »

« Neen, hij durft niet ! » klonk het uit ieders mond en zoo hard, dat de meisjes verwonderd hun spel staakten en nieuwsgierig kwamen zien, wat er gaande was.

« Inpiepen..., den draad over doen..., uitpiepen... en afdoen. »

« Durft Kobe niet springen ? » vroeg Net. « Wacht, ik zal hem eens leeren, hoe men dat doen moet ! »

En waarachtig, ze wou op den bak klauteren ! Die wilde Net toch !

« Weg, gij ! » riep Kobe, « weg, dat ik spring ! »

Hij trok nog een verveerlijk gezicht en sprong. Hij kwam met een smak op den grond te recht, wel een halven voet minder ver dan de vorige jongen. Hij bleef eene wijl roerloos liggen.

« Och, Kobe, is dat springen ? »

« Wat lamzak ! » riep Net, en weer wilde ze den bak op. Maar nu duwde Karel haar terug. In een ommezien was hij boven en sprong over Kobe heen, maar ongelukkiglijk stond deze juist recht, zoodat Karel zijn oor raakte. Een algemeen gevecht ging daaruit volgen, toen juist de kinderen van Frans Dijckmans op het dorpsplein verschenen. Pieter snelde voorop, zoodra hij de kameraden bemerkte. Hij sprong en zwaaide met de armen, zingend op alle mogelijke tonen :

« Wij hebben eene klokhen ! Wij hebben eene klokhen ! »

Alle spel werd oogenblikkelijk gestaakt. Men begreep niet wel, wat Pieter uitjubelde, maar men besefte toch, dat er iets gewichtigs aan de hand was. In een ommezien was de jongen met vragende gezichtjes omringd. Alleen Kobe bleef meesmuilend, tegen de pomp aangeleund, staan.

« Wat is er Pieter ? Wat hebt ge ? » vroeg Karel, die het haantje vooruit was.

Wat zou dat nieuwe ding zijn ?

Eenige bengels tastten reeds in de zakken, op zoek naar eenig speelding, om in ruiling aan te bieden.

« Wij hebben eene klokhen ! Vader heeft eene klokhen medegebracht ! Ze zit al op eiers ! »

Op menig gezichtje kon men de teleurstelling lezen. Ze hadden zich aan iets beters verwacht. De handjes kwamen weer van uit de zakken te voorschijn.

« Het is wel de moeite waard, om daar zoo een lawaai voor te maken ! » spotte Sus van den maalder. « Komt jongens, we gaan voort springen !

« Hij is jaloersch ! » mompelde Jan slecht gezind.

Sus had het gehoord.

« Jaloersch, op wat ? » vroeg hij misprijzend. « Op uwe klokhen zeker ? Ha, ha ! Wat geef ik om zoo 'n klokhen ! ? Wij hebben een nieuw paard ! Dat is wat anders ! Het blinkt als zijde ! »

« En onze kat heeft jongskens !» zei Net fier. Het zijn allemaal kleine kattekens !

« Zeker, dat het geene rattekens zijn ! » spotte Sus.

Net werd kwaad en gaf Sus eenen duw. Zij kreeg er seffens twee wêer. Maar Karel sprong zijne zuster ter hulp en de jongens vlogen elkander in het haar. Al worstelend geraakten zij tot bij de pomp. Kobe lachte valsch. Hij zag de kans klaar, om zich op Karel te wreken. Hij pompte de muts vol water. Hij goot dit Karel, die de overhand had, op het hoofd en snelde dan schaterlachende heen. Hij sloeg met eenen bof de deur van moeders winkelken open en verdween. Hoe vindt gij de daad van Kobe ? Was dat niet laf gehandeld ?

Sus kreeg wat van Karels hoofd zijpelde. Het gemeenzame leed herstelde den vrede tusschen beiden. Ze staken de vuisten uit, in de richting van Kobe's woning.

Een deel der kinderen was de vechtenden gevolgd. De anderen, vooral de meisjes, bleven rond Pieter en zijne broers en zuster geschaard. En het ging er van : « Wij hebben dit ! en wij hebben dat ! tot Willy opeens uitriep :

« Gij hebt toch geene klokhen ! Nah ! »

« Het is wat met uwe klokhen ? » grijnsde Net. « Ge hebt nog geene kiekskens, hoor ! Wij hebben er ook eens eene gezet, en weet ge hoeveel jongskens we hadden ? Niet één ! Dat is niet veel, hein ! De eieren waren allemaal rot ! »

Jans plaagzucht kwam weer boven :

« Die van Willy zullen ook wel rot zijn ! En dan komt er niets uit ! Dan heeft Willy geene kiekskens ! »

Deze woorden bevielen de kwade, wilde Net.

« Neen, dan heeft Willy geene kiekskens ! » spotte zij, terwijl zij vóór het jongsken ging staan en allerlei koddige gezichten trok.

Willy liep naar Leentje, drukte het hoofdje tegen haar aan en begon te snikken. Het meisje droogde zijne traantjes af, met een hoekje van haar voorschoot en, terwijl zij hem zacht over de lokken streek, vroeg ze slechtgezind aan Net :

« Wat gaat u dat aan, zeg, wat gaat u dat aan ? »

« Aan, aan, aan ! » snauwde Net haar toe en grijnslachte. Wat was ze dan leelijk ! Maar ook, wie is niet leelijk als hij nijdig of kwaad is ?

« Hoor eens wat » riep Jan, zooals gewoonlijk heel veranderd door Willy's verdriet « die nog kwaad van de klokhen spreekt, heeft met mij t' doen ! »

« Nu nog schooner ! » kreet Net « Ge zijt er zelf mede begonnen ! »

« Om het even, zeg ik u ! Beproef het nog eens ! »

Maar Net beproefde het niet meer, en ze wist waarom. Fluitende als een kwâjongen, stapte ze het dorpsplein over naar huis.

« Kunt ge 't nog, Mieken ? » vroeg Trientje aan het kind, dat al dien tijd staan luisteren had, met het breiwerk op den rug.

« Ja wel, Trientje !... Inpiepen..., den draad over doen..., uitpiepen... en afdoen. »

« Kom, Willy, we gaan naar huis », noodde Leentje. Ze torschte het ventje op den arm en droeg hem huis-

waarts, terwijl zij hem met zoete woorden streelde. Eens in het veld, zette zij hem neder en leidde hem bij de hand verder. Zoo bereikten zij de woning. Ze kwamen op een slecht oogenblik, want moeder was bezig met den vloer te schuren. Al water, waar men in trad.

« 't Is niet waar, hein, moeder ! » zei Willy van in de deuropening.

« Wat, mijn lief ventje ? » vroeg zij glimlachend, terwijl zij een oogenblik ophield met schrobben.

« De eieren zullen niet rot zijn, niet waar, moeder ? »

« Zeker niet, ventje. Wie zegt het anders ? »

« Net van den metser heeft het gezegd, moeder » sprak Leentje « Maar ze weet er niets van, niet waar, moeder ? »

« Wat zou ze er van weten, kind ? »

« Er komen kiekskens uit, niet waar, moeder? » vroeg Willy, terwijl hij zich op de hieltjes zette, om zooveel mogelijk uit het nat te blijven.

« Zeker, ventje. »

« Schoone, schoone kiekskens, niet waar, moeder ? »

« Ja, vriendje, schoone kiekskens. »

« Kiekskens met schoone pluimkens, niet waar, moeder ? »

« Ja, lieveken, kiekskens met schoone pluimkens. »

« En die vliegen kunnen, niet waar, moeder ! »

« Zeker, Willytje. »

« Mag Willy dan de kiekskens te eten geven, moeder ? »

« Waarom niet, manneken ? »

« En ze pakken ook, moeder ? »

« Neen, ventje, dat hebben de kiekentjes niet gaarne. »

« Niet pakken, niet waar, moeder ! En ... »

« Hebt ge geenen honger, Willy ? En gij, Leentje ? » Wacht, ik zal u eene boterham snijden. »

Dat werd nooit geweigerd. Die jonge, gezonde magen hebben altijd honger. Tot 's middags wachten was te lang voor de kinderen.

Willy beet gretig in zijne boterham en moest nu van zelf zwijgen. Of moeder slim was !

Eenige oogenblikken later danste hij met Leentje hand in hand, al bijtende de straat op. Alle leed was vergeten.

V.

De een-en-twintig dagen, noodig voor het uitbroeden, waren eindelijk voorbij. Maar wien deze tijd het langst geschenen had, Willy of de klokhen, dat is moeilijk om zeggen. En wie van beide het blijdste was, is al even moeilijk om te verzekeren. Ik geloof toch, dat het Willy was, want die sprong en danste, dat het een aard had, en dat deed de klokhen nu toch hoegenaamd niet ! Die riep maar gedurig « klok, klok, klok ! » als om de jongskens in het ei moed te geven. Het was alsof ze zeggen wilde : « Toe kinderkens, nog ééne poging en de schelp is in twee, en ge ziet het lieve daglicht en uwe goede moeder ! »

En eindelijk : « Piep, piep, piep ! » riepen fijne, fijne stemmekens als van verre, heel van verre. Maar Willy, die aan de deur van het hok met kloppend hart te luisteren stond, Willy had het toch gehoord, en hij naar binnen.

« Moeder, moeder ! » jubelde hij, de armkens in de hoogte « wij hebben kiekskens, wij hebben kiekskens ! Kom eens luisteren, kom ! »

Hij vatte haar bij het kleed en wou haar naar buiten trekken. En moeder ging mede luisteren.

« Piep, piep, piep ! » klonk het weder in het hok.

« Hoort ge 't, moeder ! ? »

« Ja, Willytje, ik hoor het goed. Zijt ge nu tevreden ? »

« Willy is zeer blij, moeder ! En gij moederken lief ? Zijt gij ook blijde ? »

« Ik geloof het wel, mijn ventje ! » verzekerde moeder, maar zij was het vooral, om het geluk van haar geliefd jongsken. Zij nam het op den arm en zoende het teeder, met vreugdetranen in de oogen. Wat is eene moeder toch goed, niet waar ? Arme kinderen, die er geene meer hebben ! Stoute kinderen, die hunne moeder verdriet aandoen.

Willy was in zijne ongedurigheid seffens van den arm af, snelde in huis en was dra terug ! Maar wat draagt hij daar toch ? Hemeltje lief ! Een heel brood en het groote keukenmes ! Hij hield het brood uit alle macht tegen het lijfje geprangd ! Het was op het punt hem te ontglippen. Willy zag er gansch rood van.

« Toe, moeder, pak ! » smeekte hij.

« Wat nu, Willytje ? » vroeg deze verwonderd, terwijl zij hem ontlastte.

« Eene boterham voor die arme kiekskens, moeder ! Wat moeten ze honger hebben ! Denk eens aan, zoo lang opgesloten zijn in die donkere schelp, en zonder eten ! »

« Ho, ho, Willytje, geloof dat niet ! De kiekskens hadden daar een heerlijk maal ! Zij hebben lekker van den eierdooier gesmuld ! En dat ligt hen nog op de maag !

Hij hield het brood tegen het lijfje geprangd (bladz. 40).

Dat moet eerst verteerd zijn, eer ze iets anders mogen mogen eten. Een paar dagen wachten, en dan krijgen ze wat. »

« Drinken dan toch, moeder ? »

« Nog minder, lieveken. Daarnaar moeten ze nog langer wachten. Een achttal dagen en dan enkel met beetjes. Er sterven zoo vele kiekskens, omdat men ze te vroeg te eten of te drinken geeft ! »

« En daarna, moeder ? »

« Daarna moeten ze voedzame spijzen hebben, niet te veel in eens, maar dikwijls. En dan groeien ze ter dege. »

« Mag ik de kiekskens eens zien, moeder ? »

« Nog niet, ventje. Wacht tot vader te huis is. »

Het jongsken loosde eenen zucht en stond te peinzen, de droomerige oogskens op het hok gericht. Moeder zag wel, dat hij nog iets vragen moest. Eindelijk kwam het er uit.

« En zullen dat nu ook vosse kiekskens zijn, zooals de klokhen, moeder ? »

« Ik geloof het niet, ventje. Ziet ge niet gaarne vosse? »

Wat zei dat koddige gezichtje duidelijk, dat hij die kleur verafschuwde !

« En waarom niet, Willytje ? »

Hij stak de handen in de zakken, wreef eene wijl met het voetje over den grond en zei dan misprijzend :

« Krelis van den smid is ook een vosse. »

« En dan, Willytje ? Wat geeft dat ? »

« Krelis is stout. Hij maakte dezen morgen scheeve

gezichten op mij. Zoo zie ! »

En Willy zette groote oogen op, sparde den mond wijd open en stak de tong uit.

« Doet die stoute jongen dat ?... En dan doet Willy dat ook, zeker ? »

Aan zulke vraag had het jongsken zich niet verwacht. Voor alle antwoord greep hij moeders rok met beide handjes vast en verborg het gezichtje in de groote plooi, aldus gemaakt.

« Dat mag Willy niet doen ! » keef moeder. « Hoort ge 't, Willytje ? Geene onbeleefde jongens naäpen ! Hoe beschaamd zouden vader en moeder zijn, als de menschen dat van u zagen ! Onbeleefd zijn is zoo leelijk, ventje ! Ge zult het niet meer doen, niet waar ? »

« Neen, moeder, ik zal het niet meer doen » sprak het jongsken, en het leek wel of het gemeend was.

Moeder wou juist binnengaan, toen een verward gerucht bij de woning klonk. Trommelen, zingen, schetteren, het galmde alles dooreen, en gedurig kwam het nader.

Kameraden, komt maar bij !
Allen flink in uwe rij !
Kameraden opgelet,
Dat ge wel de voeten zet !
Têretetê, rommedom, domdiere,
Têretetê, rommedom, dom, dom !...

De achterdeur werd opengeworpen, en Pieter verscheen met blozende kaken en het oog in vuur. Hij had

jasje en muts met de voedering naar buiten gekeerd en zich met eenen houtskool ferme, zwarte knevels geverfd. Met alle geweld bofte hij op de kast van zijne trommel; van beide vellen was er geen spoor meer te zien ; en of de kast er erbarmelijk uitzag, met hare builen en blutsen ! Jan volgde, vermomd als zijn broeder. Hij reed te peerd op eenen ouden gieter, dien hij met de tuit tusschen de beenen hield ; van tijd tot tijd werd dit peerd als trompet gebezigd. Zou dat wel vroeger ooit gebeurd zijn ? Wat vindingrijke rakkers toch ! Daarop volgden er twee uit de buurt, ongemaskerd en met eenen stok als geweer op den schouder. Zij waren niet te huis hier en zongen dan ook heel wat stiller. Leentje met hare pop sloot den stoet.

Toen Pieter het brood zag, wierp hij de trommel in eenen hoek, snelde met opgeheven armen naar moeder en riep :

« Moeder, moeder ! Ik heb honger ! Eene boterham, als 't u belieft ! »

« Stil, voorzichtig, dwaze jongen ! Ge zult eene boterham hebben ; maar wees toch zoo wild niet ! »

Pieter danste rondom haar en beet en smakte, alsof hij reeds van het lekkere brood in den mond hadde.

« Pieter zal de kiekskens bang maken, niet waar, moeder? » zei Willy.

« Piep, piep, piep ! » klonk het juist in het hok.

Pieter stond opeens zoo kalm als een lammeken. Hij hield eenen vinger in de hoogte, om tot stilte te nooden

en luisterde aandachtig. Zijne oogen schitterden nog meer.

« Piep, piep, piep ! » klonk het nogmaals.

« Ei, moeder, Willytje, 't is toch waar ! Wij hebben kiekskens ! Wij hebben kiekskens ! »

Hij hapte en smakte niet meer ; de boterham was vergeten. Hij ging onder het hok staan en wenkte de maatjes, om dichtbij te komen.

« Komt eens luisteren, komt » zei hij zacht « maar stil zijn, hoor. »

En allen kwamen voorzichtig nader en luisterden met ingehouden adem.

En weer piepten de kiekskens daarbinnen. Daarop sprongen Jan en Pieter, als dol van blijdschap, door den tuin, en de speelmakkers, nu minder bedeesd, volgden hun voorbeeld.

Leentje had de pop neergelegd en was naar Willy gesneld. Zij had hem, in hare vreugde, op den arm genomen en gaf hem nu allerhande zoete namen.

Het sloeg zes uur op den kerktoren. Vader kwam korts daarna gewoonlijk te huis van zijn werk.

« Kom, Willytje lief, » zei Leentje « we gaan vader tegen. Wat zal hij blijde zijn, als hij het goede nieuws verneemt ! »

Zij zette het jongsken neder en huppelde met hem hand in hand het huis door. De anderen wilden haar nasnellen, zonder aan hunne knevels en vastenavondkleedij te denken. Maar moeder riep hen terug en deed alles in orde brengen.

« Zoo niet naar vader, kinderen! » vermaande zij. « Hij ziet u zoo gaarne zindelijk, en hij heeft gelijk ook ! »

Ze konden eindelijk weg en of ze liepen ! Als hazen zoo snel !

« Klok, klok, klok ! » deed de hen daarbinnen.

« Piep, piep, piep ! » riepen de kiekskens, en dan werd het stil, heel stil in den hof, als in eenen zoeten droom.

VI.

Het was een zonnige lentedag. Geen wolksken aan den blauwen hemel, geen windje in de lucht ; de fruitboomen prijkten met hunnen frisschen lentedos en het groene grasplein was malsch als eene schapenvacht ; biekens en vlinderkens stoeiden van bloem tot bloeme, en de vogeltjes zongen blijde in de boomkruinen.

Na het middagmaal stond vader op en zegde :

« Kinderen, het is een heerlijk weder vandaag. We zullen de kiekskens laten uitloopen. »

Hij glimlachte, terwijl hij dit zeide, want hij wist wel hoe welkom dit voorstel zou zijn. De kinderen sprongen recht en schetterden door elkaar :

« Ja, vader ? »

« Is het waar, vader ? »

« Nu zullen de kiekskens blijde zijn ! »

« Nu is Willy blij, vader ! »

In een ommezien waren ze buiten bij het hok. De klokhen kuierde met hare jongskens onder het afdak rond. Dit was met gevlochten draad afgesloten, zoodat ze niet ver loopen konden. Er waren dertien jongskens. Twee der eiers waren rot.

« Een slecht getal, een ongeluksgetal ! » had eene buurvrouw hoofdschuddend gezegd « Daar zal niet veel goeds van komen ! »

Maar vader had er eens hartelijk om gelachen.

« Bijgeloof, louter bijgeloof ! » had hij geantwoord, en de toestand der kiekentjes scheen het te bewijzen. Ze waren alle heel wel te pas en liepen, als muisjes zoo snel, om de waakzame klokhen.

Vader had moeder nog wat te zeggen. Hij bleef te lang binnen, meenden de kinderen. Ze kwamen in de achterdeur staan en :

« Toe, vaderken, toe ! » smeekten zij, en ze trappelden, en ze wreven de handjes van ongeduld.

Vader kwam met moeder in den tuin en opende de deur van de afsluiting. De klokhen weifelde eene poos, maar de meeste kiekskens hoegenaamd niet ; in een ommezien waren ze buiten. Ze bevonden zich nu in vollen zonneschijn. Ei, dat schenen ze prettig te vinden ! Met vinnige oogjes keken ze naar den blauwen hemel, naar het weelderige gras, naar al het schoone, het jeugdige om hen henen. Uitgelaten stoven ze in het ronde en rolden wel eens in hunne haast over het gras, wat de kinderen hartelijk lachen deed. Maar seffens waren de tuimelaars weer te been en speelden en stoeiden, dat het een lust was, om zien.

« De kiekskens spelen cirk ! » riep Jan, die hen genoeglijk nakeek.

« En dit is de hansworst ! » lachte Pieter, terwijl hij naar een hennetje wees, dat zich op eenen ledigen pot had gewipt en al het mogelijke deed, om er zich op recht te houden.

De klokhen was intusschen ook buiten gekomen. Vond ze een zaadje of een insekt, dan riep ze vinnig :

« Ko, ko, ko, ko !.. »

Eenige kiekentjes kwamen dan toegeloopen, pikten het gevondene op en stoven dan weer haastig weg.

Wat nu ? De klokhen moest iets heel bijzonders gevonden hebben, want aan heur geroep en kwam geen einde.

« Een pier, een pier ! » kreet Leentje « zij heeft eenen pier gevonden ! »

Inderdaad ; een aardworm wrong en kronkelde zich tusschen den bek der hen, om los te komen, maar er was geen doen aan. Ze sloeg hem tegen den grond en trok hem in verschillige stukjes. Sommige kiekskens pikten een deel op; ze liepen er gulzig mede weg, en de benijders er achter. Twee kleintjes trokken en sleurden aan hetzelfde stuk pier. Maar het duurde niet lang of, hopsa, ze rolden beide over den grond en een derde ging met den buit loopen ! De vechters staarden elkander verdwaasd aan en liepen dan verder. Het krakeel was vergeten, maar ze waren toch hun stukje pier kwijt. Ja, zie, van ruziemaken en vechten komt nooit iets goeds ! Dat ondervinden zoovele onnoozele menschen in het leven !

« 't Is toch schoon, niet waar ? » zei moeder tot vader « 't Is toch schoon ! Eene hen is zóó gretig naar eenen

aardworm en slikt hem in hare gulzigheid ineens binnen ; maar eens dat ze kleintjes heeft, offert ze de beste brokjes voor hen op ! En hoe ze dien worm voor hare jongskens verdeelde ! »

« Juist gelijk moeder gisteren deed ! » riep Leentje. « Moeder had eenen appel en sneed hem in vieren : één stuk voor Willy, één voor Pieter, één voor Jan en één voor mij ! »

« En wat bleef er dan voor moeder over ? » vroeg vader.

« Leentje heeft dan haar stukje in twee gesneden en mij de helft gegeven » zei moeder, terwijl zij haar dochterken vriendelijk over de lokken streek.

Het goede meisje vlijde zich tegen haar aan en bezag haar vol kinderlijke liefde.

« Gij hebt zeer wel gedaan, Leentje ! » sprak vader ontroerd. « Ge zijt een braaf meisje. Kinderen, ziet uwe goede moeder altijd gaarne ! Zij doet zóóveel voor u ! »

Het was alsof Willy vaders woorden wilde bevestigen.

« Willy ziet moêken heel, heel gaarne », zei hij ernstig « Moeder snijdt altijd boterhammen voor Willy ! »

« En ziet ge mij enkel daarom gaarne, ventje ? » vroeg zij, zich over hem buigende. « Wat deed moeder als Willy ziek was ? »

« Moeder kwam bij mij aan het beddeken, en zij kuste mij en zij weende. Nu weent gij niet meer, niet waar, moêken ?... Willy ziet moeder niet gaarne weenen ! »

Dat was gemeend. De goede vrouw tikte hem vriendelijk op de wang en bezag vader fier, alsof ze zeggen wou :

« Hoort ge 't vader, wat braaf jongsken wij hebben ? »

« En wie bereidt alle dagen uw beddeken ? » vroeg vader verder. « En wie dekt u zoo warmpjes in, en wie wascht uwe kleertjes ? Is dat ook moeder niet ? »

« En wie werkt voor ons den heelen dag, en wie ziet ons allen zoo heel gaarne ? Dat is vader toch wel ! » zei moeder. « Dankt God, kinderen, dat gij zoo eenen braven vader hebt. »

De kinderen keken heel ernstig. Men kon het hun duidelijk aanzien, dat ze begrepen, hoe goed vader en moeder voor hen waren.

Daar sprong opeens eene kat van achter den hoek op het grasplein. De klokhen had ze seffens bemerkt en zette dreigend de pluimen op. Ze riep hare jongskens en in een ommezien zaten alle onder haar. De poes stond een oogenblik te droomen, in schijn heel onnoozel, alsof ze het beste, onschuldigste beest op de wereld ware. Ze zag eens links, eens rechts en stapte dan deftig voort.

« Bravo, klokhennetje ! » riep Pieter, en hij kreeg weer eene dolle bui. Zoo de klokhen zich met hare jongskens niet in der haast uit de voeten had gemaakt, hij zou ze zeker omver hebben gesprongen.

« Jongen toch ! » keef moeder « Straks doet ge nog ongelukken ! Ge zijt al zoo 'n groot gevaar voor de kiekentjes als de kat zelve ! »

« De klokhen is niet bang van mij, moeder, » verzekerde Pieter « Ze kent mij zoo goed. Ik ben haar beste vriend, zie maar. »

Hij hield haar de hand vóór den bek en zeide heel vriendelijk :

« Klokhennetje ! Klokhennetje ! »

Maar het dier scheen hem lang zoo gaarne niet te zien, als hij wel beweerde, want ze zette weer de pluimen kwaad op en :

« Pik » deed ze, juist in Pieters vinger.

« 't Is maar spelen ! » zei de jongen, maar stak toch den bezeerden vinger in den mond, als om de pijn te stillen.

De anderen lachten, en wat kon Pieter beter doen dan medelachen. Een paar kiekentjes hadden intusschen het kopje weer uit moeders pluimen gestoken en keken nieuwsgierig in het ronde. Het was heel aardig om zien. Nog andere deden hetzelfde en dan, wip !... een kwam te voorschijn, een tweede,een derde, alle, en weer begon het piepen, het loopen, het tuimelen en het vechten en daartusschen het aanhoudend vermanen der hen.

« Ziet toch eens wat een gulzig ding ! » riep vader opeens, terwijl hij op een kiekentje toesprong.

Dit had eenen pier gevonden, minstens zoo lang als hij zelf en spande al zijne zwelgkrachten in, om hem naar binnen te krijgen. Een groot deel was reeds langs zijn keeltje verdwenen, maar alles was teenemaal onmogelijk.

« Kom hier, gretig jong ! » riep vader. Hij greep het, trok er den pier uit en zette het weer neder.

Het kiekentje bleef eene wijl als versuft staan, piepte dan klagend en liep zich schuilen onder zijne moeder.

« Wat is de gulzigheid toch een leelijk ding ! » zei vader. « Daar komt niets goeds uit voort ! Daar straks was het sleuren en vechten, en thans was het kiekentje bijna versmacht ! »

Het gulzige ding was zeker zijn avontuur reeds vergeten, want het kwam weer te voorschijn en liep met de anderen mede alsof er niets gebeurd ware.

Jan bedreigde het lachend met den vinger.

« Pas op, gulzigaardje » vermaande hij « eene tweede maal zou het slechter kunnen afloopen. Vader is niet altijd hier, om u uit den nood te helpen, hoor ! »

Het jong zag hem een oogenblik aan, wreef het bekje onder de vleugeltjes, zegde een paar keeren « piep » en liep dan verder.

Was dat eene belofte van voortaan voorzichtiger en matiger te zijn ? Als ge ooit de taal der dieren kent, moet ge het eens vragen.

VII.

Het was Donderdag namiddag. De kinderen maakten daarbinnen neerstig hun huiswerk. Willy was met eene boterham in den hof gestuurd, om hen niet te kunnen storen, want het waren goede leerlingen; zij volbrachten gaarne hunne taak met zorg; en of ze gelijk hadden !

Er stond een houten bankje tegen den achtergevel van het huis. Willy had er zich op nedergezet. Hij beschouwde tevreden de kiekentjes, die daar vóór hem rondkuierden. Wat waren zij gegroeid ! Enkele onder hen kregen reeds eenen kam. Dat waren hanen, had vader gezegd.

Willy wou de jongskens tellen, maar dat was nu eens een moeilijk werk ! Ze wemelden ook zóó vlug door elkander, alsof ze niet geteld wilden worden ! Nu, al hadden ze als lammekens stil gestaan, dan zou het nog niet gegaan zijn, want van getallen had Willy nog zoo weinig begrip !

« Een, twee, vier, zeven, tien ! » zei hij.

En hij herhaalde telkens weer :

« Een, twee, vier, zeven, tien ! »

Daar kwam een jong, het grootste van alle, bij hem staan. Het zette zich fier rechtop, keek in het ronde, alsof het hier de baas was, rekte den hals en :

« Koekeloe... » deed het, en of het hem moeite kostte ! Meer kon het niet ; de rest bleef hem in de keel steken. Maar toch, dat beloofde. Na herhaalde inspanning zou het wel gaan ! De aanhouder wint, zegt het spreekwoord !

« Bravo, bravo ! » kreet Willy blijde. « Dat is een haan ! En hij wil al kraaien ! Dat zal ik vader vertellen !... Bravo ! »

Uitgelaten sprong hij recht en kletste in de handjes. Maar hierdoor viel zijne boterham op den grond, en ... pik ! De klokhen was er mede weg ! Het was nu aan haar van « bravo » te roepen, maar dat deed ze of kon ze niet ! Maar wat ze wel kon, dat was hare jongen met een vinnig « Ko, ko, ko, ko, ko ! » bij deze onverhoopte lekkernij nooden. En in een ommezien waren zij bij haar en alle aan het smullen !

Een schaterlach klonk bij de deur. Jan had het gebeurde bemerkt en spotte nu met Willy's beteuterd gezichtje.

« Willytje is zijn boterhammeken kwijt !... En dat heeft zijne klokhen gedaan !... Wat hebt gij eene stoute klokhen, manneken !... Eene dievegge !... Foei, zóó eene klokhen !... »

Willy ging weer op het bankje zitten en keerde zich bedrukt van zijnen broeder af.

Leentje was ook buiten gekomen.

« Weg Jan ! » riep ze verwijtend « Waarom plaagt gij Willytje altijd zoo ? »

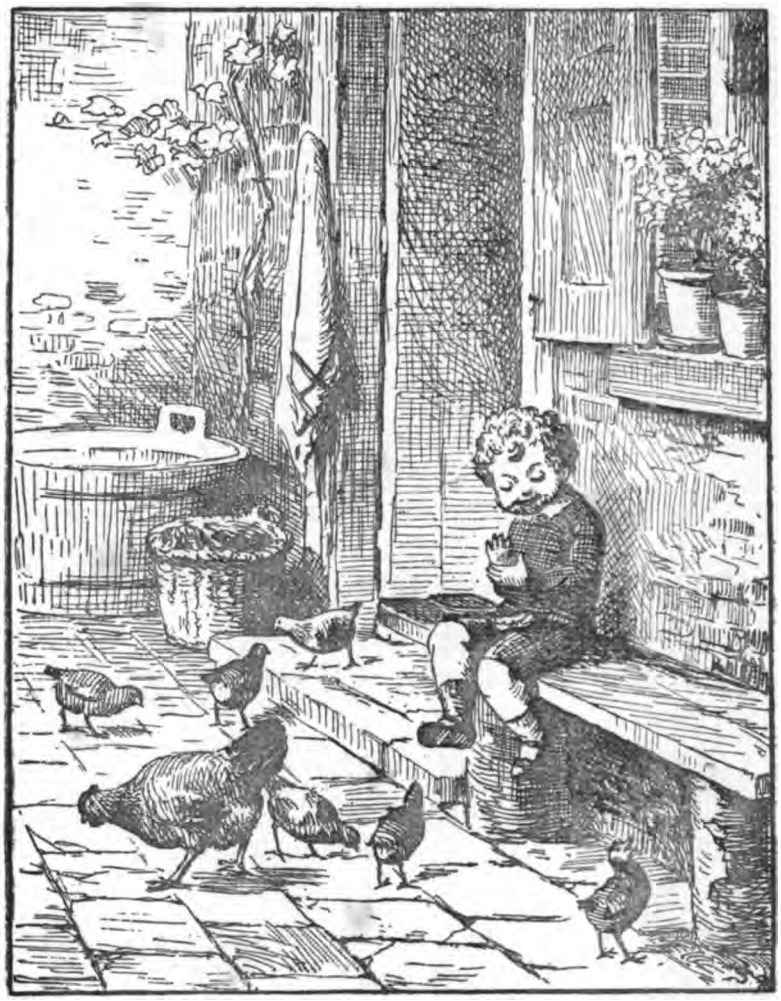

« Bravo ! Dat is een haan ! » (blz. 55.)

Jan tastte diep in den zak, onder al die koorden, papierkens, knoopen en wat al meer. Hij haalde eindelijk eenen appel te voorschijn en stak hem, met blijde stralend wezen, in de hoogte.

« Raadt, raadt, voor wie dit is ? » vroeg hij, terwijl hij den appel ronddraaide.

Willy lachte reeds. Hij wist zoo goed wat er volgen ging !

Jan bood hem de blozende vrucht aan.

« Daar Willytje, dat is voor u ! » zei hij « De laatste van den zolder ! Boer Dokus gaf hem mij, omdat ik voor hem eene boodschap bij mijnen onderwijzer heb gedaan. »

« Dank u, Jan » zei Willy en dan tot Leentje « Eens bijten, Leentje ? »

« Och neen, Willytje, hij is voor u. »

« Toe, een stukje ! »

En Leentje beet ! Och, wat was dat stukje klein ! Dat goed hartje toch !

« Gaat ge mede naar het bosch, Jan ? » vroeg zij « We gaan meibloempjes plukken. Daar staan er zóó veel ! »

« Neen zus, » zei Jan « ik moet voor moeder naar de stad eene boodschap gaan doen. »

« Ik ga mede, ik ga mede ! » juichte Pieter, die nu ook zijn werk afhad. Wat was dat vraagstuk moeilijk geweest ! Maar hij had het niet opgegeven, vooraleer hij het opgelost had, en nu voelde hij zich dubbel geluk-

kig. Hij danste met de armen in de hoogte rondom het meisje.

« Stil, dwaze jongen, of ge kunt te huis blijven ! » dreigde Leentje.

Dit was voldoende, om zijne uitgelatenheid in groote kalmte te doen veranderen. Hij gaf opeens het wezen eene zoo ernstige plooi, dat Jan en Leentje er om lachen moesten.

« Kom, Willy, ge moogt ons vergezellen » zei het meisje, terwijl zij hem het handje toereikte.

Willy nam gretig aan. Spelen, stoeien in volle veld, en dan, ginder in het groene bosch, tal van bloemkens plukken ! Dat zou heerlijk zijn !

« Dag, klokhen, dag, kiekentjes » riep hij met zijn helder stemmeken.

En allen, in huis, tot moeder, die van de wandeling wist :

« Dag, moeder ! »

« Braaf zijn, kinders » vermaande moeder « En op tijd te huis. »

« Ja, ja, moederken lief! » klonk het als uit één mond.

Drie vriendinnetjes van Leentje kwamen juist aan. Het was afgesproken; ze gingen ook mede naar het bosch.

Onder lustig kouten en lachen ging het verder. Wat stond het gras jeugdig langs den weg, en hoe vriendelijk lachten de blanke madeliefjes en de goudgele pissebloemen den kinderen toe ; hoe malsch, hoe weelderig

stond het koren en hoe jeugdig het aardappelloof. Geen wonder dus, dat de boeren op het veld met een lustig deuntje hunnen arbeid verrichtten.

De meisjes plukten bloemen, al wandelend langs de baan. Van de madeliefjes vlocht Leentje eenen krans, en sierde er Willy's blonde lokken mede. De andere meisjes vormden de holle stengels der pissebloemen tot schakels en maakten er eene ketting mede, die om den hals van het knaapje gehangen werd. Willy liet alles met gelatenheid begaan. Als hij ook nog bloemkens in de knoopsgaten gekregen had, traden de meisjes eenen stap achteruit en kletsten bewonderend in de handjes.

« Hoe schoon Willytje nu is ! » juichte Leentje.

« Een engelken uit den hemel » zei een ander meisje.

« Laten wij processie spelen » stelde eene derde voor.

Dit werd met vreugde aangenomen.

Willy werd in hun midden geplaatst. Twee meisjes gingen vóór en twee achter, de oogen zedig neergeslagen en de handjes in biddende houding tegen elkander, als de engeltjes doen op het altaar.

Pieter was dat kalme spelen al lang moede. Hij was een heel eind voorop gehold. Hij zong en floot, riep op vogels en vlinders, groette hagen en struiken, bekeef en bedreigde palen en boomen, tot hij eindelijk, over eene gracht springende, van den kant rees en met de voeten in het nat te recht kwam. Viel hij dan niet aan het schreien ? Kent ge den jongen niet beter ? Daar hield hij niet van ! Hij was er te kloekmoedig voor !

« Een vischken ! » was al wat hij zei. Hij klauterde vlug den kant op, zette zich op het gras neder, ontdeed zich van de kousen, wrong het water er uit, maakte de blokken met gras droog, schoeide zich weer en... Pieter was klaar !

« Hopsasa ! riep hij, terwijl hij weer over de gracht sprong, en in eenen dollen loop ging het verder.

De processie vorderde intusschen even langzaam en plechtig. Zij kwam aan een zijpad, en opeens werd zij den weg door rosse Krelis afgesneden. De jongen toog ook naar het bosch.

« Ei, zie, hoe flauw ! » spotte de rekel. Boosaardig trok hij den krans van Willy's hoofd en sloeg de ketting stuk.

« Maar, Krelis toch ! » keef Leentje.

« Stouterik !... Wij zullen het aan uwe moeder zeggen ! » dreigden de anderen.

« En ik zal zeggen, dat het niet waar is ! » snauwde de booze jongen hun toe.

En dan tot Willy :

« En gij, snul, met uwe klokher, ik zal ze doodwerpen, uwe klokhen en uwe kiekskens er bij !... Morgen, neen, straks,... seffens ! »

En hij deed, alsof hij haastig naar het dorp wou terugloopen.

« Neen, neen, niet doodwerpen, niet doodwerpen ! » schreide Willy, en hij wou den jongen na.

De meisjes hielden hem tegen en troostten hem.

« 't Is niet waar, Willytje. Dat durft hij niet !... De gendarmen zouden hem pakken !... »

« Ha, ha, ha ! » spotlachte Krelis « ik lach u allen uit en de gendarmen er bij ! Ha, ha, ha ! »

Hij stak de tong naar Willy uit en zette het op een loopen naar het bosch.

Toen de kinderen daar aankwamen, had Pieter reeds allerhande bloemkens geplukt. Hij zwaaide den ruiker in de hoogte, als hij de anderen zag naderen.

« Ziet eens, ziet eens ! wat schoone bloemkens ! » juichte hij fier.

« Die willen wij hier niet ! » zei een meisje misprijzend « die hebben geenen geur. »

« Wij moeten meibloemkens hebben » zei Leentje. « Dat zijn schoone, witte klokjes, die zeer aangenaam ruiken. »

En ze zochten meibloemkens en ze vonden er eene gansche plek van.

Krelis was ook daar en begon weer zijne booze plagerij. Telkens Leentje een bloemeken snappen wou, sprong hij toe en stampte het vóór haar handje plat.

« Maar, Krelis toch ! » was al wat het brave meisje zegde en nog eens zegde. Doch de stouterik hield aan. Eindelijk kwam Leentjes gemoed vol. Zij begon te weenen en leunde snikkend met het hoofdje tegen eenen boomstam.

« Zotskap ! » riep Krelis. Hij maakte eenen zijsprong als een verschrikt paard en verdween in het bosch.

De kinderen hadden weldra eenen heelen ruiker meibloempjes geplukt. Zij voegden zich op het gras neder en meenden juist eene nieuwe kroon voor Willy te vlechten, toen er opeens een angstkreet in de verte klonk. Zij lieten de bloempjes in den schoot zakken en luisterden aandachtig. De angstkreet klonk nogmaals en dringender.

« Het is de stem van Krelis » zei Pieter.

« En hij roept om hulp » sprak een meisje.

« Komt, gaan wij eens zien » noodde Leentje, en ze was reeds voorop met Willy aan het handje .De anderen volgden.

Het hulpgeroep was nu een waar gehuil. De kinderen keken heel ernstig. Ze slopen tusschen de takken door en kwamen weldra aan eene open plek in het bosch. Daar hing Krelis aan eenen boomtak te bengelen, met de voeten omtrent eenen meter boven den grond. Waarschijnlijk was hij op den boom geklommen, om een vogelnest te rooven, was bij het dalen gevallen en met het bloesje blijven hangen. Het nestje lag met eenige verplette eikens op den grond, en boven, in de twijgen, schreeuwden de arme vogeltjes het uit van verdriet. De booswicht had hun al hunne vreugde en hoop ontroofd.

« Wij moeten hem verlossen » zei Leentje.

« Laat hem liever hangen ! » kreet Pieter « Zijt ge dan vergeten hoe hij u geplaagd heeft, Leentje ? Komt, laten wij naar huis gaan. »

« Neen, neen, neen ! Help mij, help mij ! » jammerde Krelis.

« Hier blijven, Pieter « gebood Leentje. » Wat, wij zouden kwaad doen, omdat hij ons kwaad gedaan heeft? Dat mag niet zijn, zegt vader. Wat zouden vader en moeder van ons wel denken? Ik zou naar huis niet meer durven gaan !... Kom, Pieter, neem uw zakmes en snijd den tak door. Wij zullen leertje staan. »

« Gij hebt gelijk, Leentje « zei Pieter. » Het was slecht van mij zoo iets voor te stellen. Hop, ras bij den boom ! »

Het grootste en kloekste meisje zette zich ruggelings tegen den stam en vouwde de handen tegen het voorschoot samen. Zij stond leertje. Pieter haalde zijn zakmes te voorschijn, deed de blokken uit en klom, vlug als een eekhorentje, het meisje op de handen en dan op de schouders Hij hield den linkerarm rondom den boom geslagen en kerfde met de rechterhand den tak door, waaraan Krelis nog immer spartelde.

« Hij buigt !... hij kraakt !... Pas op, Krelis, dat ge op de voeten valt ! »

De tak brak en de gehangene viel als eene kat op den grond. Hij staarde eene wijl bedremmeld in het ronde en dan beurtelings op al de kinderen. Hij onderzocht de bloes, bracht de boorden der scheur bijeen, alsof deze zoo dicht zou komen, zei onverschillig :

« 't Is niets » en zette het plots op een loopen naar het dorp, alsof eene gansche bende wolven hem op de hielen zate.

« Foei, wat lomperd! « riep een der meisjes. » Zonder een woord van dank rent hij er van door ! »

« Laat hem loopen « zei Leentje » en trekken wij weer bloemkens. Nu zal hij ons toch niet meer storen. »

VIII

Hoe blijde togen zij naar huis. Maar ook, wat al groen en bloemen in de handjes, op de kleêren, in de haren. Willy was er, om zoo te zeggen, onder weggedoken. Zij hadden hem weer in hun midden genomen, maar niet meer, om processie te spelen. Daar waren zij te uitgelaten voor. Met lichten tred stapten zij over de baan en zongen, dat het helder over de beemden en akkers galmde :

In 't vrije veld, in 't blije veld
Is 't heerlijk, om te stoeien !
De koelte streelt er 't aangezicht,
Hoe lieflijk lacht er 't zonnelicht,
En hoe de bloemkens bloeien !
In 't vrije veld, in 't blije veld
Is 't heerlijk, om te stoeien !

In 't vrije bosch, in 't blije bosch
Is 't prettig, om te spelen !
Hoe jeugdig is der boomen dos,
Hoe groen het gras, hoe zacht het mos,
En hoe de vooglen kweelen !
In 't vrije bosch, in 't blije bosch
Is 't prettig, om te spelen !

En in de wei, de malsche wei
Is 't vroolijk, om te dansen !
De koeikens zien ons droomrig aan
En laten ons gerust begaan
Met onze bloemenkransen !
O, in de wei, de malsche wei,
Is 't vroolijk om te dansen !

Maar stoeien, spelen, dansen wij
In veld, in beemd en dreven,
We brengen nooit verwoesting aan,
We laten 't boompje zijne blaân
En ieder diertje 't leven !
Zoo stoeien, spelen, dansen wij
In veld, in beemd en dreven !

Bij het hooren van die lustige kindertonen staakten de boeren hunnen arbeid en volgden met welgevallige blikken de prettige groep.

« Gelukkige jeugd » mompelden zij en hervatteden glimlachend den arbeid. Zij dachten aan den zaligen tijd, toen zij nog kind waren en ook zorgeloos door de wereld stoeiden.

Niet zoo gauw had Pieter de huizen van het dorp in het zicht, of hij dacht aan de kameraden en vloog, als een pijl uit eenen boog, voorop, terwijl hij luid jubelde en zijnen ruiker zwaaide.

Tusschen het dorp en het bosch liep er eene spoorbaan en langs deze een pad, met eene haag tusschen beide. Willy wees den weg op, staarde zijn zusje smeekend aan en vroeg :

« Langs daar gaan, Leentje ? »

« Dan maken wij eenen omweg, ventje. »

« Toe, Leentje, langs daar gaan. »

« Nu, kom dan. »

Zij wist hoe gaarne hij eenen trein zag rijden, wat een pret hij had als het groote, ijzeren monster met veel gedruis voorbijstoof.

« Gaat gij niet mede ? » vroeg Leentje aan de vriendinnetjes, die daar aarzelend te kijken stonden.

Het sloeg zes uur op den dorpstoren. Nu was het spoedig beslist.

« Ik ga recht naar huis » zei een der meisjes. «Ik had moeder beloofd om zes uur te huis te zijn en ik wil haar niet ongerust maken. »

« Ik ga mede, Netje. »

« En ik ook. »

En alle drie te gelijk :

« Dag Leentje, dag Willy ! »

« Dag Netje, dag Liesje, dag Rozeken ! »

Willy wuifde met het handje en danste dan met zijn zusje den weg op langs de spoorbaan. Kwame er nu maar een trein voorbij !

Toen zij halverwege het pad waren, vroeg Willy :

« Waarom komt er geen trein, Leentje ? »

« Dat weet ik niet, ventje. »

« En waarom weet Leentje dat niet ? »

Het meisje bezag hem, vriendelijk lachend, en zei :

« Klein vragertje !... Leentje weet alles niet, hoor ! »

« En waarom... »

« Ja, ja, ik hoor u afkomen ! Waarom weet Leentje alles niet ? »

Willy zweeg, maar zijn blik zei duidelijk :

« Dat is het, Leentje ! »

Zij stapten nog eene wijl hand in hand naast elkander Opeens bleef het meisje staan en luisterde.

« Komt er nu een trein, Leentje ? »

« Ik geloof het toch. Hoort ge niet, ginder heel ver : Rom, rom, rom...! »

« Ja, rom, rom, rom...! » herhaalde Willy en hij danste van blijdschap.

Het gerommel kwam immer nader.

Leentje rekte zich, om over de haag te kijken.

« Ik zie zijne witte pluim al ! » juichte zij. « En gij Willytje, ziet gij ze niet ? »

« Pak mij, Leentje, pak mij » drong het jongsken aan.

Zijn zustertje legde den bloemenruiker neer in het gras en nam het ventje op den arm.

« Ziet gij ze nu, Willytje ? »

« Ja, ja, ginder ver, heel ver ! »

Het was zoo heel ver niet meer, want eenige oogenblikken later kwam de trein met veel geraas aangerold. Hij stormde weldra snuivend en ratelend voorbij.

Willy kneep de oogen dicht, zoo dicht, dat Leentje er om lachen moest.

« Zie, zie, nu is Willy bang ! » zei ze.

« Ik ben niet bang » riep hij en « Poef, poef, poef ! » zoo deed hij den wegijlenden trein na.

Leentje zette haar broertje weer neder.

« Kom nu, Willyken. »

« Willen wij morgen nog langs hier komen, Leentje ?»

« Dat kan wel, ventje. »

« En dan nog, niet waar, Leentje ? »

« Ja, manneken. »

De weg liep uit op eene baan naar het dorp. Wat verder langs die baan stonden eenige armoedige huizekens. Een dezer huizekens vooral zag er ellendig uit. Het was van klei en latten opgetimmerd, doch de klei was op vele plaatsen afgebrokkeld. Het dak was deels van stroo en deels van pannen, maar wat zagen stroo en pannen er zwart en oud uit, en door zoo menige openingen sloegen wind en regen vrij naar binnen. Wat moest het in den Winter in dat huizeken koud wezen !

Vóór het open raam zat een ziekelijk jongsken in eenen gebrekkelijken zetel.

« Och zie » riep Leentje medelijdend « Dat arm Peerken zit vóór het venster ! »

« Is dat Peerken ziek ? » vroeg Willy.

« Ja, och arme, hij is lam ! »

« Wat is dat, lam ? »

« Dat wil zeggen, dat hij niet gaan kan, Willytje. »

« Kan hij dan niet spelen, Leentje ? »

« Neen, Willytje, hij kan niet spelen. »

« En met zijne moeder niet meêgaan ? »

« Och arme, neen, Willytje. »

« En naar het bosch geen bloemkens gaan plukken ? »

« Ook niet, ventje. Peerken moet altijd maar zitten of liggen. »

Willy was heel ernstig geworden. Hij dacht eene wijl na.

« Wil ik hem mijne bloemkens geven, Leentje ? »

's Meisjes oogen kwamen vol tranen. Zij bukte zich en kuste het jongsken teeder.

« Ge zijt een braaf kind, Willytje. Ja, ge moogt uwe bloemekens geven, en ik zal de mijne er bij doen. »

« Maar... maar dan krijgt moeder geene bloemekens! »

« O, moeder zal zoo blijde zijn, omdat we ze alle aan Peerken hebben gegeven ! »

« Zal moeder daarom blij zijn ? »

« Ja, want moeder is zoo goed ! »

Hand in hand, met den bloemtuil vooruit, naderden zij stil en langzaam het huizeken, alsof ze een heiligdom gingen betreden. Ze bleven vóór het venster staan.

« Dag, Peerken ! » zei Leentje vriendelijk.

« Dag, Peerken ! » sprak Willy heur na.

Het zieke jongsken glimlachte weemoedig en groette stil.

« Wilt gij die bloemekens, Peerken ? » vroeg Leentje.

Hij zag haar met zijne groote, starende oogen aan en knikte.

« O ja, wilt ge mij die geven ? »

« Zeker, ze zijn alle voor u; alle, hoort ge 't, Peerken. Het zijn er schoone, niet waar, en ze ruiken toch zoo goed ! »

Daarop reikte zij hem den bloemtuil toe.

« Nu de mijne » zei Willy.

Leentje wou ze aannemen, om ze het zieke jongsken te schenken, maar Willy trok ze terug.

« Ik wil ze zelf geven » zei hij.

Het meisje hief hem op en Willy stak de bloemekens door het venster.

« Daar, Peerken, dat is van Willy » sprak hij zoet.

Opeens werd het goedhartige jongsken door onstuimige handen vastgegrepen en in de kamer getrokken. Hij werd er met kussen overladen en hoorde zich allerhande zoete namen geven. Het was de moeder van Peerken, die alles gezien en gehoord had.

« Brave kinderen ! » zei ze ontroerd en de oogen vol tranen « Goede kinderen ! Gij denkt dus aan mijn arm Peerken, aan mijn ongelukkig kind ! Dat is wel, hoort ge 't, zeer wel gedaan van u ! Toe, Peerken, geef die brave kinderen een handje ! »

En met Willy op den arm haalde ze Leentje binnen.

Het jongsken was in den beginne wat verschrikt en op het punt van te weenen. Maar zijn kinderlijk gemoed begreep alras, dat eene goede moeder hier sprak en streelde.

« Toe, Peerken, geef hun een handje ! » zei ze weer.

En Peerken gaf een handje en glimlachte daarbij zóó zoet !

De moeder haalde een glas water. Zij zette den ruiker er in, vóór het jongsken op de vensterbank.

« Wij zullen nog bloemekens brengen. » zei Leentje.

« Nog veel bloemekens, niet waar, Leentje » bevestigde Willy.

« Ja, doet dat, lieve kinderen » sprak de moeder « Ons Peerken kan niet, als gij, in de velden spelen en bloemekens plukken. En hij ziet ze zoo gaarne, niet waar, Peerken ? »

Het jongsken knikte en zei :

« O ja, moeder lief ! Ik heb zoo gaarne bloemekens ! »

« Nu moeten wij naar huis gaan » sprak Leentje « Het wordt reeds laat. »

« Gaat, kinderen ; ge moogt uwe moeder niet verontrusten, niet bedroeven ! »

Leentje en Willy zeiden vriendelijk goeden dag en beloofden nogmaals weer te komen.

Toen ze weg waren, sprak de arme vrouw tot zich zelve :

« Wat goede kinderen ! En hoe gezond en jeugdig ! Wat moet hunne moeder gelukkig zijn ! »

Ze snelde naar heur ongelukkig kind en, het liefderijk omvattend, overdekte zij het met kussen en tranen.

« Peerken, mijn braaf, zoet jongsken » streelde zij « uwe moeder heeft u zoo lief en anderen denken ook aan u, niet waar, Peerken ! ? Ze brengen bloemekens voor u en zullen er nog brengen ! En als ge genezen zijt, dan zult ge er ook kunnen plukken, niet waar, schatje !?.... »

En zoo troostte zij hem, maar ach, hoe bloedde haar moederharte!. Zij wist zoo goed, dat er voor haar arm kind geene genezing mogelijk was !

IX

Dat was nu eens aardig ! De klokhen, de vroeger zoo waakzame klokhen, zag haast naar heure jongen niet meer om ! Ja soms scheen het, of zij er naar pikken wou, maar ze hield zich telkens toch in. Als zij een brokje brood of eenen pier vond, dan riep zij hare kinderkens niet meer, maar slokte zelve de lekkernij gretig binnen. Ook ontroofde ze wel eens een gevonden brokje aan een kiekentje. Het was waarlijk eene slechte moeder geworden.

Zekeren Zondag voormiddag, eenigen tijd na het uitstapje naar het bosch, waren Leentje en Willy in den hof en zagen verwonderd de aardige manieren der klokhen na. Het was reeds een paar dagen heel warm geweest, en weer goot de zon heure brandende stralen over de natuur. Wat was het stil; geen bladje bewoog. Maar in de verte rees er eene donkere stip aan de kimme. Die stip kwam immer nader; ze werd eene groote vlek, en weldra een somber, reusachtig gevaarte. Een hevige wind stak op; er ging onweer komen.

De kiekentjes werden onrustig en wilden zich onder hunne moeder verbergen. Maar wat is dat nu ! Het stoute beest pikt er hevig naar, en verschrikt ijlen ze weg en gaan in een hoekje onder het afdak schuilen. Wat piepten zij angstig en hoe wrongen zij zich onder elkander, om toch maar bedekt te wezen !

« Ka, ka, ka, ka ! » deed de hen en scheen onrustig in het ronde te zoeken. Eindelijk vloog ze de kiekenladder op en verdween in het hok. Ze bleef daar stil verborgen.

De kinderen konden er geenen kop aan krijgen. Ze stonden verbaasd naar het hok te kijken en, daar de hen niet weer verscheen, fluisterde Leentje geheimzinnig :

« Ik ga eens piepen, Willytje. »

Ze deed hem teeken stil te blijven staan en sloop op de teenen naar het hok. Ze opende een weinig de deur, voorzichtig, heel voorzichtig. In een donker hoekje zat de hen neder. Toen Leentje naar binnen loerde, rekte het dier den hals en keek haar verwonderd en achterdochtig aan ; maar toch bleef ze zitten.

Leentje deed weer het deurken toe, sloop naar Willy en zei :

« Ze zit daar stillekens in een hoekje, als eene poes onder de kachel. »

« En waarom zit ze daar zoo stillekens ? »

« Ze is misschien moede of bang van het weêr. »

Dit was inderdaad heel woest geworden; de lucht was zwart als inkt; de wind huilde in de boomen en joeg het stof in wolken omhoog; dikke regendruppels vielen neer; in de verte ratelde de donder.

« Hoor, Leentje » zei Willy « nu rijdt de trein hard. »

Leentje lachte en zei :

« Dat is de donder, ventje. »

« Is de donder ook een trein ? »

« Neen, neen, snulleken ! Dat is ginder, hoog in de wolken ! »

« Is dat een leelijk beest, Leentje ? »

« Bijlange niet !... De donder ! »

« En maakt hij het zoo donker, en is hij het, die zoo blaast ? »

« Och, dat verstaat ge niet, Willyken ! »

Neen, hij verstond het hoegenaamd niet. Wat mocht dat wel zijn, een donder, die zoo vervaarlijk brommen kon, die de lucht zoo zwart maakte en de boomen dreigde omver te blazen !? De kinderen waren gaan schuilen in de achterdeur. Vandaar zag Willy in gedachten naar de voorthollende wolken. Het bliksemde hevig. Waren die wolken geene treinen, was die bliksem het vuur van den stoomsleper niet, waren die ratelende slagen niet het dommelen van het ijzeren gevaarte ? Groot vraagstuk voor dat jonge verstand, en hoe duidelijk stond het in die peinzende blikken te lezen, hoezeer dit alles het kind trof en hoe gaarne het er de oplossing zou van gekend hebben.

Moeder riep, dat ze de deur moesten sluiten en binnen komen. Beide gingen met vragende gezichtjes vóór haar staan.

« Denk eens aan, moeder », riep Leentje, « de klokhen pikt naar heure jongskens ! »

« De donder, wat is dat, moeder ? » vroeg Willy terzelfdertijd.

« En ze is op het hok gekropen, en ze blijft daar stillekens zitten, ik heb het gezien, heel stillekens ! »

« Is de klokhen bang voor den donder, moeder ? »

Moeder had nog de gelegenheid niet gehad er een woord tusschen te voegen. Glimlachend staarde zij de lieve vragertjes aan.

« Wat vertelt ge toch allemaal, kinderkens ? » vroeg ze eindelijk « Ge werpt alles door elkaar : klokhen, donder, kiekentjes, hok en wat weet ik al meer ! »

« Welja, moeder » zei Leentje wat ongeduldig « De klokhen pikt naar de kiekentjes en zit nu stil op het hok ! Zij.... »

Een felle donderslag onderbrak haar. Dit deed Willy weer vragen :

« Moeder, wat is dat, de donder ? »

« Zoo zie » sprak moeder « nu begrijp ik u. Wat de donder is, Willytje, zal de meester u in de school uitleggen, als ge wel leert en braaf zijt. Nu zoudt gij het niet begrijpen. De klokhen, Leentje, verlaat hare jongen daar ze nu groot genoeg zijn, om voor zich zelven te zorgen. En waarom ze op het hok gevlogen is ? Misschien wel, om een ei te leggen. »

Bij die woorden werd het weer een vragen van alle kanten. Pieter, die bezig was met eenen papieren hoed te vouwen, sprong opeens recht, alsof de stoel onder hem brandde.

« Is het waar, moeder ?» vroeg hij haastig « Gaat de klokhen een ei leggen ? »

« Best mogelijk, mijn jongen. »

Daarop sprong hij in vervoering rond de keuken, zwaaide met de armen en juichte :

« Een ei, een ei ! De klokhen legt een ei ! »

« Wil ik eens gaan zien, moeder ? » vroeg het meisje « Misschien ligt er al eentje. »

« Misschien liggen er twee, » zei Willy ernstig.

« Waarom geen vijf ? » riep Jan. « Ik durf wedden, dat er niets ligt ! De klokhen zal geene eitjes leggen ! »

O die kwelgeest toch !

« Niet plagen, Jan » keef moeder « Ik heb u dat nog gezegd. Dat is niet wel. Broeders en zusters mogen elkander geen kwaad doen. »

« Och, moeder » zei Jan « ik meen het immers niet. »

En hij pakte Willy op den arm.

Het onweder was intusschen wat bedaard. De donder rommelde enkel nog in de verte.

« Ka, ka, ka, kakadek, kakadek ! » klonk het in den hof, en daarna een slaan, een klapperen van vleugels.

« Ze heeft gelegd, ze heeft gelegd ! » jubelde Pieter. « Een ei, zóó dik ! » Hij spande armen en beenen wijd open, zette groote oogen en blies de kaken op ; en dat alles, om te beduiden wat een reusachtig ei het wezen zou.

« Mag ik nu eens gaan zien, moeder ? » vroeg Leentje.

« Ja, kind. Ik ga mede. »

« Kom, Willyken » streelde Jan, en hij droeg het jongsken naar buiten.

Moeder opende het hok. Pieter sprong haar op den rug, om beter te kunnen zien.

« Dwaze jongen toch ! » riep ze half boos, half lachend.

Ginder, in het hoeksken, was dat geen ei ? Ja toch, dat moest een ei zijn !

In een ommezien was Pieter weer op de voeten.

« Er ligt een ei, er ligt een ei ! » riep hij « Leentje, Willy, het is een bruin ! De klokhen heeft een bruin ei gelegd ! »

« Bravo ! » riep Leentje.

« Bravo ! » juichten de anderen met blijde handgeklets.

« Er uit halen, moeder ? » vroeg Jan.

« Neen, mijn jongen, laat het liever liggen tot vader te huis komt. »

Toen de kinderen vader zagen aankomen, liepen zij hem blijde te gemoet. Ze grepen hem bij de handen en liepen hem vóór de voeten, zoodat hij haast niet voortkon.

« Vader, vader, wat geluk ! »

« Wat is er toch, lieve kinderen ? »

« De klokhen heeft een ei gelegd ! »

« Een schoon, bruin ei, vader ! »

« Kom eens zien, vaderken lief ? »

« Jawel, rakkertjes, maar ga eerst wat uit den weg. Zoo geraak ik nooit te huis. »

Nu liepen de kinderen juichend voorop.

« Moeder » riepen ze « vader is daar ! Hij gaat het ei afhalen ! »

Toen vader in huis trad, stonden zij ongeduldig bij het hok te wachten. De goede man trok eene oude jas aan, om zich niet te bevuilen en kroop dan in het hok. Korts

daarop was hij weer beneden. Hij hief het ei in de hoogte, gelukkig, niet alleen om het ei, maar vooral om de vreugde zijner geliefde kleinen.

« Wat zegt ge er van, kinderen ? Moeder, wat zegt ge er van ? »

« Wat een schoon ei ! »

« Bravo voor de klokhen ! »

« Ja, maar ze pikt toch naar heure jongskens, och arme !» bracht Leentje medelijdend in « Dat is niet wel gedaan ! »

Vader zei, zooals moeder het beweerd had, dat de kiekskens nu groot genoeg waren en geene hulp meer behoefden.

Leentje dacht eenige oogenblikken na. Ze nam moeder bij de hand en vroeg smeekend :

« Gij zult ons toch niet verstooten, als wij groot zijn, niet waar ? »

Moeder zoende haar teeder op de lokken.

« Neen, mijn lief kind » sprak ze « zoo is de mensch niet. Een vader en eene moeder beminnen hunne kinderen altijd, altijd ! Verstaat ge mij ? Steeds verheugen zij zich in hun geluk en zijn ten zeerste bedroefd als een ongeluk hen treft. »

Leentje vlijde zich tegen moeder aan en zag haar liefdevol in de oogen.

« Gij zijt allen brave kinderen » zei vader ontroerd « en wij zien u zeer gaarne. »

Ze gingen binnen. Eer vader het ei op de kast legde, moesten zij het allen nog eens van nabij bewonderen, het wikken en betasten. Moeder zette het middageten op. Wat smaakte dat hun goed.

« En legt de klokhen nu nog eitjes, vader ? » vroeg Willy tusschen twee hapjes in.

« Zeker, ventje; misschien morgen reeds. »

« En dan nog een, en dan nog een ! » juichte Willy en kletste vreugdevol in de handjes.

« Willy krijgt eene kuur » zei moeder glimlachend. Dat woord begreep hij niet. Kuur, was dat eene lekkernij ?

« Waar is die kuur, moeder ? » vroeg hij « Ligt ze in de kast ? Mag ik ze straks opeten ? »

Een algemeen gelach weerklonk, en dat vond Willy zeer zonderling. Zijne vragen waren immers heel ernstig gesteld geweest.

« Van opeten gesproken » zei vader « voor wien is dat eerste ei nu ? »

« Voor vader ! » riep Jan « Hij heeft de klokhen medegebracht en gezet ! »

« Of voor moeder ! » meende Pieter « Zij heeft hen en kiekentjes verzorgd ! »

« En gij, Leentje, » vroeg vader « wat denkt gij er over ? »

Het goede kind was naar moeder geslopen. Zij fluisterde haar iets geheimzinnigs in het oor. Moeder tilde haar plots op den schoot en kuste haar in vervoering.

« Mijn goed, edel kind » sprak ze met tranen in de oogen « zeker moogt gij het hem dragen ! Vader, hoor wat ons braaf Leentje vraagt ! Zij zou gaarne het eerste ei naar Peerken dragen, naar dat arm, gebrekkelijk jongsken, dat zoozeer versterkend voedsel noodig heeft! »

« Draag het hem, mijn goedhartig dochterken » zei vader aangedaan. « En als de andere hennetjes groot zullen wezen, dan zal het jongsken steeds zijn aandeel van hunne eieren krijgen. Het bewustzijn van wel te hebben gedaan, zal ons de andere zooveel te beter doen smaken. »

En zoo gebeurde het. De kinderen plukten, met vaders toestemming, eenen schoonen ruiker rozen en droegen hem met het ei naar het leemen huizeken. Wat was het daar eene vreugde, en wat al zegeningen sprak de arme moeder, tusschen hare tranen, over die goede kinderen en hunne weldadige ouders uit !

Toen de jonge hennen groot waren geworden, en ook eitjes legden, werden er elken Zondag eenige naar het zieke jongsken gebracht, en het volgend jaar, als er weer bloemekens bloeiden was er telkens een frissche ruiker bij.

Zoo werden een paar sombere levens door de zachte stralen van medelijden en weldadigheid verhelderd.

EINDE.